

ИШЕНИМДИ КАМСЫЗ КЫЛУУЧУ ТАПШЫРМАЛАРДЫН ЭЛ АРАЛЫК СТАНДАРТЫ 3420

БААЛУУ КАГАЗДАРДЫН ПРОСПЕКТИНЕ КИРГИЗИЛҮҮЧҮ ФИНАНСЫЛЫК МААЛЫМАТТЫН ПРОФОРМАСЫНЫН КОМПИЛЯЦИЯСЫНА КАРАТА ИШЕНИМДИ КАМСЫЗ КЫЛУУЧУ ТАПШЫРМАЛАР

(2013-жылдын 31-мартында же ушул күндөн кийин күн коюлган ишенимди камсыз кылуучу тапшырмалар боюнча корутундуларга карата күчүнө кирет)

МАЗМУНУ

	Пункт
Киришүү	
Ушул стандартты колдонуу чөйрөсү	1–8
Күчүнө кирүү күнү	9
Максаттары	10
Аныктамалар	11
Талаптар	
ИКТЭС 3000 (кайра каралган)	12
Тапшырманы кабыл алуу	13
Тапшырманы пландаштыруу жана аткаруу	14–27
Жазуу жүзүндөгү билдирүү	28
Пикирди калыптандыруу	29–30
Пикирдин формасы	31–34
Ишенимди камсыз кылуучу тапшырма боюнча корутунду даярдоо ..	35
Пайдалануу үчүн колдонмо жана башка түшүндүрмө материалдар	
Ушул стандартты колдонуу чөйрөсү	A1
Баалуу кагаздардын проспектинде киргизилүүчү финансылык маалыматтын проформасынын максаты	A2–A3
Финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы	A4–A5
Акылга сыярлык ишенимди камсыз кылуучу тапшырманын мүнөзү	A6
Аныктамалар	A7–A9
Тапшырманы кабыл алуу	A10–A12
Тапшырманы пландаштыруу жана аткаруу	A13–A44

БААЛУУ КАГАЗДАРДЫН ПРОСПЕКТИНЕ КИРГИЗИЛҮҮЧҮ
ФИНАНСЫЛЫК МААЛЫМАТТЫН ПРОФОРМАСЫНЫН
КОМПИЛЯЦИЯСЫНА КАРАТА ИШЕНИМДИ КАМСЫЗ
КЫЛУУЧУ ТАПШЫРМАЛАР

Жазуу жүзүндөгү билдирүү	A45
Пикирди калыптандыруу	A46–A50
Ишенимди камсыз кылуучу тапшырма боюнча корутунду даярдоо .	A51–A57
Тиркеме: Практикалык адис даярдаган модификацияланбаган пикирди камтыган корутундунун мисалы	

Ишенимди камсыз кылуучу тапшырмалардын эл аралык стандарты (ИКТЭС) 3420 “Баалуу кагаздардын проспектинде киргизилүүчү финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясына карата ишенимди камсыз кылуучу тапшырмаларды» “Сапатты контролдоонун, аудиттин, обзордук текшерүүлөрдүн, ишенимди камсыз кылуучу башка тапшырмалардын жана коштоочу кызматтарды көрсөтүү боюнча тапшырмалардын эл аралык стандарттарынын жыйнагынын баш сөзү” менен бирге кароо керек

Киришүү

Ушул стандартты колдонуу чөйрөсү

1. Ушул Ишенимди камсыз кылуучу тапшырмалардын эл аралык стандарты (ИКТЭС) баалуу кагаздардын проспектинде киргизилүүчү проформалык финансылык маалыматтын жоопкерчиликтүү тарабы¹ тарабынан компиляцияга карата текшерүү жана корутунду берүү максатында, практикалык адис тарабынан аткарылуучу акылга сыярлык ишенимди камсыз кылуучу тастыктоо боюнча тапшырмаларга² скарата колдонулат. Ушул стандарт төмөнкү учурларда колдонулат:
  - тиешелүү корутундуну берүү - баалуу кагаздар жөнүндө мыйзамдардын же баалуу кагаздардын проспектиси чыгарыла турган юрисдикциянын биржа эрежелеринин (мындан ары - тиешелүү мыйзам же эрежелер) талаптарына ылайык зарыл; же
  - тиешелүү корутундуну берүү бул юрисдикциядагы жалпы кабыл алынган практика болуп саналат (A1-пунктун караңыз).

Практикалык адистин жоопкерчилик мүнөзү

2. Ушул стандартка ылайык тапшырманы аткарууда практикалык адис ишкана үчүн финансылык маалыматтын проформасын компиляциялоо үчүн жоопкерчилик тартпайт; бул жоопкерчиликти жооптуу тарап тартат. Практикалык адис колдонуудагы критерийлердин негизинде жооптуу тарап тарабынан бардык олуттуу аспектилерде финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы аткарылгандыгы тууралуу корутунду берүү үчүн гана жооптуу.
3. Ушул стандарт ишенимди камсыз кылуучу тапшырмалар болуп саналбаган тапшырмаларга колдонулбайт, анын алкагында практикалык адис өткөн мезгилдер аралыгында анын финансылык отчеттуулугун компиляциялоону аткаруу үчүн ишкана тарабынан тартылат.

Баалуу кагаздардын проспектинде киргизилүүчү финансылык маалыматтын проформасынын максаттары

4. Баалуу кагаздардын проспектинде киргизилген финансылык маалыматтардын проформасынын максаты олуттуу окуянын же операциянын ишкананын оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык

---

¹ ИКТЭС 3000 (кайра каралган) "Өткөн мезгилдердеги финансылык маалыматтын аудитинен же обзордук текшерүүсүнөн айырмаланган ишенимди камсыз кылуучу тапшырмалар", 12(г)-пункту.

² ИКТЭС 3000 (кайра каралган), 12(в)-пункт

БААЛУУ КАГАЗДАРДЫН ПРОСПЕКТИНЕ КИРГИЗИЛҮҮЧҮ ФИНАНСЫЛЫК МААЛЫМАТТЫН ПРОФОРМАСЫНЫН КОМПИЛЯЦИЯСЫНА КАРАТА ИШЕНИМДИ КАМСЫЗ КЫЛУУЧУ ТАПШЫРМАЛАР

маалыматына тийгизген таасиринин иллюстрациясы гана болуп саналат, эгерде бул иллюстрация максаты үчүн тандап алынган алда канча эрте күндө бул окуя болуп өткөн болсо, же бул операция жүзөгө ашырылган болсо орун ээлемер. Бул максатка оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалыматка проформа түзүү үчүн оңдоп-түзөөлөрдү колдонуу аркылуу жетишилет. Финансылык маалыматтын проформасы ишкананын иш жүзүндөгү финансылык абалын, анын финансылык натыйжалуулугун же акча каражаттарынын агымын чагылдырбайт (А2–А3-пункттарын караңыз).

Финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы

5. Жооптуу тарап тарабынан ишкананын оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалыматына маанилүү окуянын же операциянын тийгизе турган таасирин иллюстрациялаган финансылык маалыматты чогултууну, классификациялоону, жалпылоону жана сунуштоосун билдирет, эгерде бул иллюстрация максаты үчүн тандап алынган алда канча эрте күндө бул окуя болуп өткөн болсо, же бул операция жүзөгө ашырылган болсо орун ээлемер. Бул процесс төмөнкү этаптарды өзүнө камтыйт:
  - финансылык маалыматтын проформасын компиляциялоо үчүн колдонулуучу оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалыматтын булагын аныктоо жана бул булактан оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалыматты алып салуу (А4–А5-пункттарын караңыз);
  - финансылык маалыматтын бул проформасын берүү максатында оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалыматка проформаны түзүү үчүн оңдоп-түзөөлөрдү киргизүү; жана
  - алынган финансылык маалыматтын проформасын маалыматты тийиштүү ачып көрсөтүү менен бирге сунуштоо.

Акылга сыярлык ишенимди камсыз кылуучу тапшырманын мүнөзү

6. Финансылык маалыматтын проформасын компиляциясына карата акылга сыярлык ишенимди камсыз кылуучу тапшырмага финансылык маалыматтын проформасын компиляциялоодо жооптуу тарап колдонгон тиешелүү критерийлер окуяга же операцияга түздөн-түз байланышта болгон олуттуу кесепеттерди көрсөтүү үчүн жана төмөнкүлөргө карата жетиштүү тиешелүү далилдерди алуу үчүн алгылыктуу негиз болуп бере алабы же жокпу, баалоо үчүн ушул стандартта белгиленген жол-жоболорду аткаруу кирет (А6-пунктун караңыз):

- проформаны түзүү үчүн тиешелүү оңдоп-түзөөлөр бул критерийлерге талаптагыдай таасир этеби; жана
- проформанын жыйынды тилкесинде (11(с)-пунктун караңыз) оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалыматка бул оңдоп-түзөөлөрдү колдонуунун тууралыгы чагылдырылганбы.

Тапшырмага ошондой эле финансылык маалыматтын проформасынын жалпы сунушуна баа берүү кирет. Ошол эле учурда тапшырма финансылык маалыматтын проформасын компиляциялоодо же финансылык маалыматтын проформасын компиляциялоо үчүн колдонулуучу финансылык маалыматтын аудитинде же обзордук текшерүүсүндө колдонулган өткөн мезгилдеги финансылык маалымат тууралуу практикалык адистин пикирин кайра карап чыгууну же анын корутундусун кайра чыгарууну карабайт.

ИКТЭС 3000 (кайра каралган) менен башка кесиптик стандарттардын жана башка талаптардын өз ара байланышы

7. Практикалык адис баалуу кагаздардын проспектинде киргизилүүчү финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясына карата ишенимди камсыз кылуучу тапшырмаларды аткарууда ИКТЭС 3000 (кайра каралган) талаптарын жана ушул стандартты сактоого милдеттүү. Ушул стандарт ИКТЭС 3000 (кайра каралган) баалуу кагаздардын проспектинде киргизилүүчү финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясына карата акылга сыярлык ишенимди камсыз кылуучу тапшырмаларга карата колдонулушу керек деген түшүнүктү толуктайт, бирок алмаштырбайт.
8. Практикалык адистен ИКТЭС 3000дин (кайра каралган) жоболорун сактоо менен катар, ишенимди камсыз кылуу боюнча тапшырмаларды аткарууга байланыштуу, Бухгалтерлердин этикасынын эл аралык стандарттары боюнча кеңештин (БЭЭСК) *Кесипкөй бухгалтерлердин этика кодексинин* А жана В бөлүктөрүн, же БЭЭСК Кодексинде³ талап кылынгандан кем эмес катуу башка кесиптик талаптарды же мыйзамда же ченемде белгиленген талаптарды сактоону да талап кылат. Мындан тышкары, тапшырманын жетекчиси СКЭС 1⁴ колдонуучу аудитордук уюмдун катышуучусу болуусун, же СКЭС 1дегиден кем эмес катуу болгон башка кесиптик талаптарды же мыйзамда же ченемде белгиленген талаптарды сактоону да талап кылат.

³ ИКТЭС 3000 (кайра каралган), 3(а), 20 жана 34-пункттар

⁴ ИКТЭС 3000 (кайра каралган), 3(б) жана 31(а)-пункттары. Сапатты контролдоонун эл аралык стандарты (СКЭС) 1 «*Финансылык отчеттуулукту аудитин жана обзордук текшерүүлөрдү жүргүзүүчү, ошондой эле ишенимди камсыз кылуучу башка тапшырмаларды жана коштоочу кызмат көрсөтүүлөр боюнча тапшырманы аткаруучу аудитордук уюмдарда сапатты контролдоо*»

БААЛУУ КАГАЗДАРДЫН ПРОСПЕКТИНЕ КИРГИЗИЛҮҮЧҮ ФИНАНСЫЛЫК МААЛЫМАТТЫН ПРОФОРМАСЫНЫН КОМПИЛЯЦИЯСЫНА КАРАТА ИШЕНИМДИ КАМСЫЗ КЫЛУУЧУ ТАПШЫРМАЛАР

Күчүнө кирүү күнү

9. Ушул стандарт 2013-жылдын 31-мартында же ушул күндөн кийин күн коюлган ишенимди камсыз кылуучу тапшырмалар боюнча корутундуларга карата күчүнө кирет

Максаттары

10. Практикалык адистин максаттары болуп төмөнкүлөр саналат:
  - (a) финансылык маалыматтын проформасы колдонулуучу критерийлердин негизинде жооптуу тарап тарабынан бардык олуттуу аспектилерде түзүлгөндүгү боюнча акылга сыярлык ишенимде болуу; жана
  - (b) практикалык адистин ишинин жыйынтыктарына ылайык корутунду берүү.

Аныктамалар

11. Ушул стандарттын максаттары үчүн колдонулуучу терминдер төмөндө берилген мааниге ээ:
  - (a) Колдонулуучу критерийлер - финансылык маалыматтын проформасын компиляциялоодо жооптуу тарап колдонгон критерийлер. Критерийлер стандарттарды, мыйзамдарды же ченемдик актыларды иштеп чыгуучу жана бекитүүчү ыйгарым укуктуу же таанылган уюм тарабынан белгилениши мүмкүн. Эгерде белгиленген критерийлер жок болсо, алар жооптуу тарап тарабынан иштелип чыгат (A7–A9-пункттарына караңыз).
  - (b) Проформаны түзүү үчүн оңдоп-түзөөлөр – оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалыматка карата колдонулуучу оңдоп-түзөөлөр төмөнкүлөрдү камтыйт:
    - (i) олуттуу окуянын же операциянын (мындан ары - окуя же операция) таасирин иллюстрациялаган оңдоп-түзөлбөгөн финансылык маалыматка оңдоп-түзөөлөр, ал эгерде иллюстрация үчүн тандалган алда канча эрте күндө бул окуя болуп өткөн болсо же бул операция болгон болсо орун алат; жана
    - (ii) отчет берүүчү ишкананын (мындан ары - ишкана) тиешелүү финансылык отчеттуулукту даярдоонун колдонулуучу концепциясынын жана бул концепцияга ылайык келген анын эсеп саясатынын негизинде финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясын түзүү үчүн зарыл болгон оңдоп-

түзөтүлбөгөн финансылык маалыматка оңдоп-түзөөлөр
(А15–А16-пункттарын караңыз).

Проформаны түзүү үчүн оңдоп-түзөөлөр сатып алынган же сатылып алууга жаткан бизнестин (сатып алынган ишкананын) же ээликтен ажыратылган же ээликтен ажыратылууга тийиш болгон бизнестин (ээликтен ажыратылган ишкана) тиешелүү финансылык маалыматын камтыйт, ал маалымат финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы (мындан ары - сатып алынган же ээликтен ажыратылган ишкананын финансылык маалыматы) үчүн колдонулат.

- (c) Финансылык маалыматтын проформасы - бир окуянын же операциянын ишкананын оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалыматына тийгизген таасирин иллюстрациялоо үчүн оңдоп-түзөөлөр менен бирге берилген финансылык маалымат, ал эгерде иллюстрация үчүн тандалган алда канча эрте күндө бул окуя болуп өткөн болсо же бул операция болгон болсо орун алат. Бул Стандартта финансылык маалыматтын проформасы (a) оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалыматты, (b) проформаны түзүү үчүн оңдоп-түзөөлөрдү жана (c) проформанын жыйынды тилкесин камтыган тилке форматында берилет деп болжолдойт (А2-пунктун караңыз).
- (d) Баалуу кагаздардын проспекти - ишкананын баалуу кагаздарына карата юридикалык же ченемдик талаптарга ылайык чыгарылган документ, алар боюнча үчүнчү тарап инвестициялык чечим кабыл алат деп болжолдонот.
- (e) Жарыяланган финансылык маалымат - сатып алынган же ээликтен ажыратылган ишкананын жалпыга жеткиликтүү финансылык маалыматы.
- (f) Оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалымат - жооптуу тарап тарабынан проформаны түзүү үчүн оңдоп-түзөөлөр колдонулган, ишкананын финансылык маалыматы (А4–А5-пункттарын караңыз).

Талаптар

ИКТЭС 3000 (кайра каралган)

12. Практикалык адис эгерде ал ушул стандарттын жана ИКТЭС 3000 (кайра каралган) бардык талаптарын аткарбаса, бул стандартты сактагандыгы тууралуу билдирбеши керек.

Тапшырманы кабыл алуу

13. Баалуу кагаздардын проспектинде киргизилүүчү ИКТЭС 3420

финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы бардык олуттуу аспектилерде колдонулуучу критерийлердин негизинде аткарылгандыгы же аткарылбагандыгы тууралуу корутунду берүү боюнча тапшырманы кабыл алаардан мурда, практикалык адис төмөнкүлөргө милдеттүү:

- (a) тапшырманы аткара турган адамдар ошол тапшырманы аткаруу үчүн зарыл болгон биргелешкен мүмкүнчүлүккө жана компетенттүүлүккө ээ экендигин аныктоо (A10-пунктун караңыз);
- (b) тапшырманын жагдайлары тууралуу алдын ала билүүнүн жана жооптуу тарап менен талкуулоонун негизинде, практикалык адис колдонууга ниеттенип жаткан критерийлердин пайдалуулугун жана финансылык маалыматтын проформасы ал арналган максаттар үчүн адаштыруучу болушу мүмкүн эместигин аныктоо;
- (c) тиешелүү мыйзамда же эгерде бар болсо ченемдик укуктук актыларда каралган пикирдин чечмелөөлөрүн баалоо жана практикалык адистин ушул стандартта колдонулуучу жол-жоболорду аткаруунун негизинде белгиленген чечмелөөлөрдү колдонуу менен өз пикирин билдире алаарын аныктоо (A54–A56-пункттарын караңыз);
- (d) эгерде сатып алынган же ээликтен ажыратылган ишканын оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалыматы жана финансылык маалыматы алынган булактарга аудит же обзордук текшерүү жүргүзүлгөн болсо жана аудиттин же обзордук текшерүүнүн жыйынтыгы боюнча модификацияланган пикир же корутунду билдирилген болсо, же корутунду «Маанилүү жагдайлар» бөлүмүндө камтылса, тиешелүү мыйзамдын же ченемдик актылардын талаптарына ылайык, ушул булактарга карата практикалык адистин корутундусунда обзордук текшерүү боюнча модификацияланган пикирге же модификацияланган тыянакка же “Маанилүү жагдайлар” бөлүмүн камтыган корутундуга шилтеме жасоого же пайдаланууга уруксат берилгендигин аныктоо зарыл;
- (e) өткөн мезгилдин маалыматтарынын аудити же обзордук текшерүүсү такыр жүргүзүлгөн эмес болсо, практикалык адис ишкана, анын тапшырманы аткаруу үчүн зарыл болгон бухгалтердик эсеп жүргүзүү жана финансылык отчеттуулугун даярдоо практикасы жөнүндө жетиштүү түшүнүккө ээ боло алабы же жокпу деген маселе каралышы керек (31- пунктун караңыз);

- (f) эгерде окуяга же операцияга ишкананы сатып алуу кирсе, ал эми сатып алынган ишкананын өткөн мезгилдердеги маалыматтарына мурда аудит же обзордук текшерүү жүргүзүлбөсө, практикалык адис сатып алынган ишкана жана анын бухгалтердик эсепти жүргүзүү жана финансылык отчеттуулукту даярдоо практикасы боюнча тапшырманы аткаруу үчүн жетиштүү түшүнүк ала алабы же жокпу деген маселени кароо керек; жана
- (g) төмөндөгүлөр үчүн өзүнүн жоопкерчилигин түшүнөрү жана моюнга алары тууралуу жооптуу тараптын макулдугун алуу (A11-A12-пункттарын караңыз:
- (i) эгерде бул критерийлер жалпыга жеткиликтүү болбосо, максаттуу колдонуучуларга тиешелүү критерийлерди туура ачып көрсөтүү жана сыпаттоо;
- (ii) колдонулуучу критерийлердин негизинде финансылык маалыматтын проформасын компиляциялоо;
- (iii) практикалык адис үчүн төмөнкүлөрдү берүү:
- a. финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы колдонулуучу критерийлердин негизинде бардык олуттуу аспектилерде аткарылгандыгын баалоо үчүн зарыл болгон бухгалтердик жазуулар, документациялар жана башка материалдар сыяктуу бардык маалыматтарга (анын ичинде, эгерде бул тапшырманын максаттары үчүн зарыл болсо, бизнести бириктирүү учурунда сатып алынган ишкана же сатып алынуучу ишканалар жөнүндө маалыматка) жетүү;
- b. практикалык адис тапшырманын максаттары үчүн жооптуу тараптан сурай турган кошумча маалымат;
- c. практикалык адис финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы колдонулуучу критерийлердин негизинде бардык олуттуу аспектилерде аткарылгандыгын баалоого байланыштуу далилдерди алуу зарыл деп эсептеген ишкананын ичиндеги адамдарга жана ишкананын кеңешчилерине жетүү мүмкүнчүлүгү; жана
- d. эгерде бул тапшырманын максаттары үчүн зарыл болсо, бизнести бириктирүү учурунда сатып алынган ишканадагы же ишканалардагы тиешелүү жактарга жетүү.

БААЛУУ КАГАЗДАРДЫН ПРОСПЕКТИНЕ КИРГИЗИЛҮҮЧҮ ФИНАНСЫЛЫК МААЛЫМАТТЫН ПРОФОРМАСЫНЫН КОМПИЛЯЦИЯСЫНА КАРАТА ИШЕНИМДИ КАМСЫЗ КЫЛУУЧУ ТАПШЫРМАЛАР

Тапшырманы пландаштыруу жана аткаруу

Колдонулуучу критерийлердин жарактуулугун аныктоо

14. Практикалык адис колдонулуучу критерийлердин ИКТЭС 3000ге (кайра каралган)⁵ ылайык жарактуулугун аныктоо керек жана атап айтканда, алар жок эле дегенде төмөндөгүлөрдү эске алаарын белгилөө керек:
  - (a) оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалыматтын тиешелүү булактан алынгандыгын (A4–A5, A27-пункттарын караңыз);
  - (b) проформаны түзүү үчүн оңдолгондугун:
    - (i) окуяга же операцияга түздөн-түз байланыштуу (A13-пунктун караңыз);
    - (ii) иш жүзүндөгү маалыматтар менен ырасталган (A14 - пунктун караңыз);
    - (iii) ушул концепцияга ылайык келген, ишкананын колдонулуучу финансылык отчеттуулугун даярдоо концепциясына жана анын эсеп саясатына шайкеш келет (A15–A16-пункттарын караңыз);
  - (c) максаттуу пайдалануучуларга берилген маалыматты түшүнүү үчүн маалыматты туура берүү жана ачып көрсөтүү камсыз кылынгандыгын (A2–A3, A42-пункттарын караңыз).
15. Мындан тышкары, практикалык адис колдонуучу критерийлерге төмөнкү аспектилер боюнча баа бериши керек:
  - (a) алар тиешелүү мыйзамдарга же ченемдик актыларга шайкеш келеби жана аларга карама-каршы келбейби; жана
  - (b) аларды колдонуунун натыйжасында финансылык маалыматтын проформасы колдонуучуларды адаштырууга алып келиши күмөндүү деп эсептөөгө болобу.

Маанилүүлүк

16. Тапшырманы пландаштырууда жана аткарууда, практикалык адис финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы колдонулуучу критерийлердин негизинде бардык олуттуу аспектилерде аткарылгандыгын баалоо үчүн маанилүүлүктү эске алышы керек (A17–A18-пункттарын караңыз).

⁵ ИКТЭС 3000 (кайра каралган), 42(b)(ii) жана A45-пункттар

Жооптуу тарап финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясын кантип аткаргандыгын жана тапшырманын башка жагдайлары жөнүндө түшүнүк алуу.

17. Практикалык адис төмөнкүлөр тууралуу түшүнүк алышы зарыл (A19-пункттарын караңыз):
- (a) финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы аткарылуучу окуялар же операциялар;
  - (b) жооптуу тарап финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясын кантип аткарган (A20–A21-пункттарын караңыз);
  - (c) ишкананын, ошондой эле сатып алынуучу же ээликтен ажыратылуучу ишкананын табияты, анын ичинде (A22–A23-пункттарын караңыз):
    - (i) алардын операциялары;
    - (ii) алардын активдери жана милдеттенмелери; жана
    - (iii) алардын түзүмү жана каржылоо шарттары;
  - (d) ишканага, сатып алынган же ээликтен ажыратылган ишканага тиешелүү тармактык, юридикалык, ченемдик жана башка тышкы факторлор (A24–A26-пункттарын караңыз);
  - (e) колдонулуучу финансылык отчеттуулукту даярдоо концепциясы, ишкананын, сатып алынган же ээликтен ажыратылган ишкананын финансылык отчеттуулугун даярдоо жана бухгалтердик эсебин жүргүзүү практикасы, анын ичинде эсеп саясатын тандоо жана колдонуу.

Оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалымат алынган булактын тийиштүү мүнөзүнө карата далилдерди алуу

18. Практикалык адис жооптуу тараптын оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалыматты алуу үчүн тиешелүү булакты пайдаланганын аныкташы керек (A27–A28-пункттарын караңыз).
19. Эгерде оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалымат алынган булак боюнча аудитордун корутундусу же обзордук текшерүүнүн жыйынтыгы боюнча корутунду жок болсо, практикалык адис булактын талаптагыдай экендигин ынандыруу үчүн жол-жоболорду аткарышы керек (A29–A31-пункттарын караңыз).
20. Практикалык адис жооптуу тараптын оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалыматты булактан тийиштүү түрдө алган-албагандыгын аныкташы керек.

БААЛУУ КАГАЗДАРДЫН ПРОСПЕКТИНЕ КИРГИЗИЛҮҮЧҮ ФИНАНСЫЛЫК МААЛЫМАТТЫН ПРОФОРМАСЫНЫН КОМПИЛЯЦИЯСЫНА КАРАТА ИШЕНИМДИ КАМСЫЗ КЫЛУУЧУ ТАПШЫРМАЛАР

Проформаны түзүү үчүн оңдоп-түзөөлөрдүн тиешелүү мүнөзүнө карата далилдерди алуу

21. Проформаны түзүү үчүн оңдоп-түзөөлөрдүн тиешелүү мүнөзүн баалоодо практикалык адис жооптуу тараптын иллюстрациялоо максатында тандалган күн же мезгил ичинде окуянын же операциянын кесепеттерин иллюстрациялоодо зарыл болгон проформаны түзүү үчүн оңдоп-түзөөлөрдү аныктагандыгын билүүсү зарыл (A32-пунктун караңыз).
22. Проформаны түзүү үчүн оңдоп-түзөөлөрдүн колдонулуучу критерийге ылайыктуулугун аныктоодо практикалык адис төмөнкүлөрдү аныкташы керек:
  - (a) окуяга же операцияга түздөн-түз байланыштуубу (A13-пунктун караңыз);
  - (b) оңдоп-түзөөлөр иш жүзүндөгү маалыматтар менен тастыкталганбы. Эгерде сатып алынган же ээликтен ажыратылган ишкананын финансылык маалыматы проформаны түзүү үчүн оңдоолорго киргизилген, бирок ошол эле учурда мындай финансылык маалымат алынган булак боюнча аудиттин же обзордук текшерүүнүн корутундусу жок болсо, практикалык адис финансылык маалыматтын иш жүзүндөгү билдирүүлөр менен ырасталышын камсыз кылуу үчүн жол-жоболорду аткарышы керек (A14, A33–A38-пункттарын караңыз);
  - (c) оңдоп-түзөөлөр ишкананын колдонулуучу финансылык отчеттуулукту даярдоо концепциясына жана анын эсеп саясатына шайкеш келеби (A15-A16-пункттарын караңыз).

Оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалымат алынган булактарга же болбосо сатып алынуучу же ээликтен ажыратылуучу ишкананын финансылык маалыматы алынган булактарга карата аудиттин же обзордук текшерүүнүн натыйжалары боюнча модификацияланган пикир же корутунду же «Маанилүү жагдайлар» бөлүмү

23. Аудитордун модификацияланган пикири же обзордук текшерүүнүн натыйжалары боюнча модификацияланган тыянак оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалымат алынган булакка карата же сатып алынуучу же ээликтен ажыратылуучу ишкананын финансылык маалыматы алынган булакка карата билдирилиши мүмкүн же бул булакка карата «Маанилүү жагдайлар» бөлүмүн камтыган корутунду чыгарылышы мүмкүн. Бул учурда, эгерде тиешелүү мыйзам же ченемдик акты менен мындай булакты пайдаланууга тыюу салынбаса, практикалык адис төмөнкүлөргө баа берүү керек:

- (a) колдонулуучу критерийлердин негизинде бардык олуттуу аспектилер боюнча финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы аткарылганбы, мүмкүн болгон таасири кандай (А39-пунктун караңыз);
- (b) мындан ары кандай тийиштүү чараларды көрүү керек (А40-пунктун караңыз);
- (c) бул милдеттенмелер практикалык адистин тапшырманын шарттарына ылайык корутунду даярдоо мүмкүнчүлүгүнө, анын ичинде практикалык адистин корутундусуна таасирин тийгизеби.

Оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалымат алынган туура эмес булак же проформаны түзүү үчүн тиешелүү оңдоп-түзөөлөр

24. Эгерде жүргүзүлгөн жол-жоболордун негизинде практикалык адис жооптуу тараптын:

- (a) оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалыматты алуу үчүн туура эмес булакты колдонгондугун; жана
- (b) проформаны түзүү үчүн зарыл болгон оңдоп-түзөөлөрдү өткөрүп жибергендигин, колдонулуучу критерийлерге жооп бербеген проформаны түзүү үчүн оңдоп-түзөөлөрдү колдонгондугун же проформаны түзүү үчүн оңдоп-түзөөлөрдү туура эмес колдонгондугун аныктаса,

практикалык адис жооптуу тарап менен бул маселени талкуулашы керек. Эгерде практикалык адис бул маселени чечүү ыкмасын жооптуу тарап менен макулдаша албаса, ал андан ары кандай аракеттерди көрүү керектигин ойлонушу керек (А40-пунктун караңыз).

Финансылык маалыматтын проформасынын алкагында эсептешүүлөр боюнча далилдерди алуу

25. Практикалык адис финансылык маалыматтын проформасынын алкагындагы эсептешүүлөр математикалык жактан так экендигин аныкташы керек.

Финансылык маалыматтын проформасынын берилишин баалоо

26. Практикалык адис финансылык маалыматтын проформасынын берилишин баалоого тийиш. Бул баалоого төмөнкүлөр кирет:

- (a) финансылык маалыматтын проформасы боюнча жалпы түшүнүк жана түзүмү, анын ичинде аны өткөн мезгилдердеги маалыматтан жана башка финансылык маалыматтан айырмалоо үчүн так белгилери барбы (А2–А3-пункттарын караңыз);

БААЛУУ КАГАЗДАРДЫН ПРОСПЕКТИНЕ КИРГИЗИЛҮҮЧҮ ФИНАНСЫЛЫК МААЛЫМАТТЫН ПРОФОРМАСЫНЫН КОМПИЛЯЦИЯСЫНА КАРАТА ИШЕНИМДИ КАМСЫЗ КЫЛУУЧУ ТАПШЫРМАЛАР

- (b) финансылык маалыматтын профформасы жана ага байланыштуу түшүндүрмө эскертүүлөр окуянын же операциянын таасирин колдонуучуларды адаштырбай тургандай чагылдырабы (A41-пунктун караңыз);
  - (c) Финансылык маалыматтын профформасында маалымат талаптагыдай ачып көрсөтүлгөнбү, бул берилген маалыматты колдонуучулар түшүнүүсүнө мүмкүнчүлүк берет (A42 - пунктун караңыз);
  - (d) практикалык адис оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалыматты алуу үчүн колдонулган булак түзүлгөн күндөн кийин болгон жана финансылык маалыматтын профформасындагы маалыматтарды ачып көрсөтүүнү же шилтемени талап кылышы мүмкүн болгон олуттуу окуялар жөнүндө билеби (A43-пунктун караңыз).
27. Практикалык адис финансылык маалыматтын профформасы менен же болбосо ишенимди камсыз кылуучу тапшырмалар боюнча корутунду менен олуттуу дал келбестиктерди аныктоо үчүн, эгерде бар болсо, финансылык маалыматтын профформасында камтылган баалуу кагаздардын проспектинге киргизилүүчү башка маалыматты текшерүүсү керек. Эгерде башка маалыматты карап чыгуу процессинде практикалык адис олуттуу дал келбестиктерди аныктаса же башка маалыматтагы фактылардын олуттуу бурмалангандыгы тууралуу билсе, практикалык адис бул маселени жооптуу тарап менен талкуулашы керек. Эгерде оңдоп-түзөөлөрдү киргизүү керек болуп, ал эми жооптуу тарап андан баш тартса, практикалык адис андан аркы тиешелүү чараларды көрүшү керек (A44-пунктун караңыз).

Жазуу жүзүндөгү билдирүү

28. Практикалык адис жооптуу тараптан төмөнкүлөр тууралуу жазуу жүзүндөгү билдирүүсүн сурашы керек:
- (a) финансылык маалыматтын профформасын компиляциялоодо жооптуу тарап иллюстрациялоо максаты үчүн тандап алынган күнгө же мезгилге карата окуянын же операциянын таасирин иллюстрациялоодо зарыл болгон профформаны түзүү үчүн бардык тийиштүү оңдоп-түзөөлөрдү аныктагандыгы (A45-пунктун караңыз);
  - (b) Финансылык маалыматтын профформасынын компиляциясы колдонулуучу критерийлердин негизинде бардык олуттуу аспектилер боюнча аткарылгандыгы.

Пикирди калыптандыруу

29. Практикалык адис финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы жооптуу тарап тарабынан колдонулуучу критерийлердин негизинде бардык олуттуу аспектилерде аткарылгындыгы тууралуу пикирин калыптандырышы керек (А46–А48-пункттарын караңыз).
30. Мындай пикирди калыптандыруу үчүн практикалык адис финансылык маалыматтын проформасын компиляциялоодо олуттуу кемчиликтерге жол берилбегендиги же финансылык маалыматтын проформасынын оңдоп-түзөтүлбөгөндүгү же талаптагыдай колдонулбай жаткандыгы боюнча жетиштүү далилдерди алгандыгы тууралуу тыянак чыгарышы керек. Бул тыянакка колдонулуучу критерийлер жооптуу тарап тарабынан жалпыга жеткиликтүү болуп саналбаган маалымат үчүн зарыл болгон көлөмдө тиешелүү түрдө ачылып берилгендигине баа берүү кирет (А49–А50-пункттарын караңыз).

Аудитордук пикирдин формасы

Модификацияланбаган пикир

31. Практикалык адис эгерде финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы жооптуу тарап тарабынан колдонулуучу критерийлердин негизинде бардык олуттуу аспектилерде аткарылгындыгы тууралуу тыянак чыгарса, модификацияланбаган пикирин билдирүүгө тийиш.

Модификацияланган пикир

32. Көптөгөн юрисдикцияларда тиешелүү мыйзам же ченемдик актылар менен финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы колдонулуучу критерийлердин негизинде бардык олуттуу аспектилерде аткарылгындыгы боюнча модификацияланган пикирди камтыган баалуу кагаздардын проспектин жарыялоого тыюу салынган. Мындай учурда, эгерде практикалык адис ИКТЭС 3000ге (кайра каралган) ылайык модификацияланган пикирди билдирүү зарылдыгы тууралуу чечим кабыл алса, ал жооптуу тарап менен маселени талкуулашы керек. Эгерде жооптуу тарап зарыл болгон өзгөртүүлөрдү киргизүүдөн баш тартса, анда практикалык адис:
  - (a) корутунду берүүдөн баш тартат;
  - (b) тапшырмадан баш тартат;
  - (c) юридикалык кызматка кайрылуу зарылдыгын карап чыгат.
33. Кээ бир юрисдикцияларда тиешелүү мыйзам же эреже финансылык маалыматтын проформасынын

БААЛУУ КАГАЗДАРДЫН ПРОСПЕКТИНЕ КИРГИЗИЛҮҮЧҮ ФИНАНСЫЛЫК МААЛЫМАТТЫН ПРОФОРМАСЫНЫН КОМПИЛЯЦИЯСЫНА КАРАТА ИШЕНИМДИ КАМСЫЗ КЫЛУУЧУ ТАПШЫРМАЛАР

компиляциясы колдонулуучу критерийлердин негизинде бардык олуттуу аспектилерде аткарылгандыгы боюнча модификацияланган пикирди камтыган баалуу кагаздардын проспектин жарыялоого тыюу салбашы мүмкүн. Мындай юрисдикцияларда, эгерде практикалык адис ИКТЭС 3000дин (кайра каралган) талаптарына ылайык модификацияланган пикирди түзүү зарылдыгы тууралуу чечим кабыл алса, ал модификацияланган пикир боюнча ИКТЭС 3000дин (кайра каралган)⁶ талаптарын колдонулушу керек.

«Маанилүү жагдайлар» бөлүмү

34. Кээ бир учурларда практикалык адис колдонуучулардын көңүлүн проформада же тиркелген түшүндүрмө эскертүүлөрдө финансылык маалыматтын берилгендиги же ачып көрсөтүлгөндүгү боюнча маселеге буруу зарыл деп эсептеши мүмкүн. Мындай жагдай практикалык адистин пикири боюнча финансылык маалыматтын проформасы колдонулуучу критерийлердин негизинде бардык олуттуу аспектилерде аткарылгандыгы тууралуу колдонуучулардын түшүнүүсүнө негиз болуучу мааниге ээ болгондо келип чыгат. Мындай учурларда практикалык адис бул маселе финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясынын колдонулуучу критерийлердин негизинде бардык олуттуу аспектилерде аткарылышына таасир этпейт деген жетиштүү тиешелүү далилдерди алган учурда өзүнүн корутундусуна “Маанилүү жагдайлар” бөлүмүн киргизүүгө милдеттүү. Бул бөлүмдө финансылык маалыматтын проформасында же тиркелген түшүндүрмө эскертүүлөрдө берилген же ачылган маалымат гана каралышы керек.

Ишенимди камсыз кылуучу тапшырма боюнча корутунду даярдоо

35. Практикалык адистин корутундусунда төмөнкү негизги элементтер камтылышы керек (A57-пункттарын караңыз):
- (a) бул документ ишенимди камсыз кылуучу тапшырма боюнча көз карандысыз адистин корутундусу экендигин так көрсөтүүчү аталыш (A51-пунктун караңыз);
  - (b) тапшырманын шарттарына ылайык даректелүүчү (даректелүүчүлөр) (A52-пунктун караңыз);
  - (c) төмөнкүлөрдү баяндоочу кириш бөлүгү (A53-пунктун караңыз):
    - (i) финансылык маалыматтын проформасын;

⁶ ИКТЭС 3000 (кайра каралган), 74-пункт

- (ii) оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалымат алынган булак жана бул булакты обзордук текшерүүнүн жыйынтыгы боюнча корутунду же аудитордук корутунду жарыялангандыгы тууралуу;
  - (iii) финансылык маалыматтын проформасы түзүлгөн күн же камтылган мезгил; жана
  - (iv) жооптуу тарап финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясын түзгөн колдонулуучу критерийлерге шилтеме жана критерийлердин булагы;
- (d) жооптуу тарап колдонулуучу критерийлердин негизинде финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы үчүн жоопкерчилик тартаары тууралуу билдирүүсү;
- (e) практикалык адистин жоопкерчиликтеринин сыпаттамасы, анын ичинде төмөнкүдөй билдирүүлөр:
- (i) практикалык адис финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы колдонулуучу критерийлердин негизинде жооптуу тарап тарабынан бардык олуттуу аспектилерде аткарылгандыгы боюнча пикирин билдириши керек;
  - (ii) бул тапшырманын максаттары үчүн практикалык адис финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы үчүн колдонулган өткөн мезгилдердеги финансылык маалымат тууралуу тактоо же корутундусун кайра жарыялоо же пикирин билдирүүгө милдеттүү эмес, ошондой эле практикалык адис ушул тапшырманы аткаруу процессинде финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы үчүн колдонулган финансылык маалыматка аудит же обзордук текшерүү жүргүзбөйт; жана
  - (iii) баалуу кагаздардын проспектинде киргизилген финансылык маалыматтардын проформасынын максаты олуттуу окуянын же операциянын ишкананын оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалыматына тийгизген таасиринин иллюстрациясы гана болуп саналат, эгерде бул иллюстрация максаты үчүн тандап алынган алда канча эрте күндө бул окуя болуп өткөн болсо, же бул операция жүзөгө ашырылган болсо орун ээлемек. Демек, практикалык адис белгилүү бир күндөгү окуянын же операциянын реалдуу натыйжасы билдирилген натыйжага шайкеш келет деп кепилдик бербейт;
- (f) практикалык адистен этикалык талаптарды

БААЛУУ КАГАЗДАРДЫН ПРОСПЕКТИНЕ КИРГИЗИЛҮҮЧҮ
ФИНАНСЫЛЫК МААЛЫМАТТЫН ПРОФОРМАСЫНЫН
КОМПИЛЯЦИЯСЫНА КАРАТА ИШЕНИМДИ КАМСЫЗ
КЫЛУУЧУ ТАПШЫРМАЛАР

сактоону, жооптуу тараптын финансылык маалыматтын проформасын колдонулуучу критерийлердин негизинде бардык олуттуу аспектилерде аткаргандыгына негиздүү ишеним алуу максатында жол-жоболорду пландаштырып, аны аткарууну талап кылган *«Баалуу кагаздардын проспектинге киргизилүүчү финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясына карата ишенимди камсыз кылуучу тапшырмалар»* ИКТЭС 3420га ылайык тапшырма аткарылгандыгы тууралуу билдирүү;

- (g) практикалык адистин аудитордук уюму СКЭС 1ди же башка кесиптик талаптарды же СКЭС 1де белгиленгенден кем эмес катуу болгон мыйзамда же ченемдик актыларда белгиленген талаптарды колдоноору тууралуу билдирүү. Эгерде практикалык адис кесипкөй бухгалтер болбосо, анда кесиптик талап же СКЭС 1де белгиленгенден кем эмес катуу болгон мыйзамда же ченемдик актыларда белгиленген талап аталышы керек;
- (h) практикалык адис көз карандысыздык талаптарын жана БЭЭСК Кодексинин башка этикалык талаптарын же болбосо ишенимди камсыз кылуучу тапшырмаларга тиешелүү болгон БЭЭСК Кодексинин А жана В бөлүктөрүндө белгиленгенден кем эмес катуу болгон башка кесиптик талаптарды же мыйзамда же ченемде белгиленген талаптарды сактай тургандыгы тууралуу билдирүү. Эгерде практикалык адис кесипкөй бухгалтер болбосо, анда кесиптик талап же ишенимди камсыз кылуучу тапшырмаларга тиешелүү болгон БЭЭСК Кодексинин А жана В бөлүктөрүндө белгиленгенден кем эмес катуу болгон башка кесиптик талаптар же мыйзамда же ченемде белгиленген талаптар аталышы керек;
- (i) төмөнкүлөр тууралуу билдирүү:
  - (i) финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы колдонулуучу критерийлердин негизинде бардык олуттуу аспектилерде аткарылгандыгын текшерүү боюнча акылга сыярлык ишенимди камсыз кылуучу тапшырмага финансылык маалыматтын проформасын компиляциялоодо жооптуу тарап колдонгон тиешелүү критерийлер окуя же операция менен түздөн-түз байланышта болгон маанилүү кесепеттерди көрсөтүү үчүн акылга сыярлык негиз болуп саналабы же жокпу, баалоо үчүн жана төмөнкүлөргө тиешелүү талаптагыдай жетиштүү далилдерди алуу үчүн жол-жоболорду аткаруу кирет:

- проформаны түзүү үчүн тиешелүү оңдоп-түзөөлөр бул критерийлерге талаптагыдай таасир этеби; жана
  - финансылык маалыматтын проформасы оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалыматка карата бул оңдоп-түзөөлөрдүн туура колдонулушун чагылдырабы;
- (ii) жол-жоболорду тандоо финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы жүргүзүлгөн ишкананын, окуянын же операциянын мүнөзүн түшүнүү жана башка тиешелүү жагдайларды эске алуу менен практикалык адистин ой жүгүртүүсүнө жараша болот; жана
- (iii) тапшырмага ошондой эле финансылык маалыматтын проформасы тууралуу жалпы түшүнүккө баа берүү кирет;
- (j) эквиваленттүү деп эсептелген төмөнкү баяндалыштардын бирин колдонуу менен билдирилген практикалык адистин пикири (эгерде мыйзамда же ченемдик актыларда башкача каралбаса) (A54–A56-пунктун караңыз):
- (i) финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы бардык олуттуу аспектилер боюнча [*колдонулуучу критерийлердин*] негизинде түзүлдү; же
- (ii) финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы белгиленген негизде талаптагыдай аткарылды;
- (k) практикалык адистин колу;
- (l) корутунду берген күн; жана
- (m) практикалык адис өз ишмердигин жүргүзгөн юрисдикциядагы жайгашкан жери.

***

Пайдалануу үчүн колдонмо жана башка түшүндүрмө материалдар

Ушул стандарттын колдонуу чөйрөсү (1-пунктун караңыз)

- A1. Бул Стандартта финансылык отчеттуулукту даярдоонун колдонулуучу концепциясынын талаптарына ылайык финансылык маалыматтын проформасы ишкананын финансылык отчеттуулугунун курамында берилген жагдайларды карабайт.

БААЛУУ КАГАЗДАРДЫН ПРОСПЕКТИНЕ КИРГИЗИЛҮҮЧҮ ФИНАНСЫЛЫК МААЛЫМАТТЫН ПРОФОРМАСЫНЫН КОМПИЛЯЦИЯСЫНА КАРАТА ИШЕНИМДИ КАМСЫЗ КЫЛУУЧУ ТАПШЫРМАЛАР

Баалуу кагаздардын проспектине киргизилүүчү финансылык маалыматтын проформасынын максаты (4, 11(с), 14(с), 26(а)-пункттарын караңыз)

- A2. Финансылык маалыматтын проформасы адатта А42-пунктунда баяндалган маселелерди чечүүчү түшүндүрмө эскертүүлөр менен коштолот.
- A3. Баалуу кагаздардын проспектине окуянын же операциянын мүнөзүнө, ошондой эле жооптуу тарап ошол окуянын же операциянын ишкананын ондоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалыматына тийгизген таасирин кантип чагылдыргысы келгенине жараша финансылык маалыматтын проформасын берүүнүн ар кандай формалары киргизилиши мүмкүн. Мисалы, ишкана алгачкы коомдук жайгаштырууга чейин бизнестин бир катар багыттарын сатып алышы мүмкүн. Мындай учурларда, жооптуу тарап эгерде сатып алынган коммерциялык ишканалар ишкана менен алда канча эрте күндө бириктирилген болсо, сатып алуулардын ишкананын финансылык абалына жана негизги иш көрсөткүчтөрүнө, мисалы, зайымдын өздүк капиталга болгон катышына тийгизген таасирин иллюстрациялоо үчүн таза активдер тууралуу отчеттун проформасын берүү чечимин тандай алат. Жооптуу тарап ошондой эле ошол күндө аяктаган мезгил үчүн операциялардын натыйжасы кандай болгонун иллюстрациялоо үчүн пайдалар жана зыяндар жөнүндө отчеттун проформасын берүү чечимин тандай алат. Мындай учурларда, финансылык маалыматтын проформасынын мүнөзү «20X1-жылдын 31-декабрына карата таза активдер жөнүндө отчеттун проформасы» жана «20X1-жылдын 31-декабрында аяктаган жыл үчүн пайдалар жана зыяндар жөнүндө отчеттун проформасы» сыяктуу аталыштар менен сүрөттөлүшү мүмкүн.

Финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы

Оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалымат (5, 11(f), 14(а)-пункттарын караңыз)

- A4. Көпчүлүк учурларда, ондоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалымат алынган булак болуп, жылдык же аралык финансылык отчеттуулук сыяктуу жарыяланган финансылык маалымат эсептелет.
- A5. Жооптуу тарап окуянын же операциянын таасирин кантип иллюстрациялоону тандаганына жараша, ондоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалыматка төмөнкүлөр кириши мүмкүн:

- финансылык отчеттуулуктун курамындагы айрым бир же бир нече отчеттор, мисалы финансылык абал жана жыйынды кирешелер жөнүндө отчет; же
- таза активдер жөнүндө отчет сыяктуу финансылык отчеттуулуктун толук тоptomунун негизинде тиешелүү түрдө чогултулган, кыскартылган түрдөгү финансылык маалымат.

Акылга сыярылык ишенимди камсыз кылуучу тапшырманын мүнөзү (6 - пунктун караңыз)

А6. Бул Стандартта компиляциясы тийиштүү түрдө аткарылган финансылык маалыматтын профформасын сүрөттөө финансылык маалыматтын профформасынын компиляциясы жооптуу тарап тарабынан бардык олуттуу аспектилерде тиешелүү критерийлердин негизинде аткарылгандыгын билдирет.

Аныктамалар

Колдонулуучу критерийлер (11(а)-пунктун караңыз)

- А7. Эгерде финансылык маалыматтын профформасынын компиляциясы үчүн белгиленген критерийлер жок болсо, жооптуу тарап мындай критерийлерди, мисалы, конкреттүү тармактык практиканын же белгиленген критерийлери бар юрисдикциядагы критерийлердин негизинде иштеп чыгып, бул фактыны ачып бериши керек.
- А8. Финансылык маалыматтын профформасынын компиляциясы үчүн колдонулуучу критерийлер, эгерде алар 14-пунктун талаптарына жооп берсе, бул шарттарда колдонууга ылайыктуу болот.
- А9. Тиркелүүчү түшүндүрмө эскертүүлөр конкреттүү окуянын же операциянын таасирин кантип иллюстрациялоосун сыпаттоо үчүн критерийлер тууралуу кошумча маалыматты камтышы мүмкүн. Кошумча маалыматка, мисалы, төмөнкүлөр кириши мүмкүн:
- Жол берүүлөргө ылайык окуя болгон же операция ишке ашырылган күн;
  - Кирешелерди, кошумча чыгашаларды, активдерди жана милдеттенмелерди бөлүштүрүүдөн кийин ээликтен ажыратууда тиешелүү ишканалар ортосунда колдонулган ыкма.

Тапшырманы кабыл алуу

Тапшырманы аткаруу үчүн зарыл болгон мүмкүнчүлүктөр жана компетенциялар (13(а)-пунктун караңыз)

- А10. БЭЭСК Кодексинин талаптарына ылайык, практикалык адис кесиптик кызматтарды квалификациялык түрдө

БААЛУУ КАГАЗДАРДЫН ПРОСПЕКТИНЕ КИРГИЗИЛҮҮЧҮ ФИНАНСЫЛЫК МААЛЫМАТТЫН ПРОФОРМАСЫНЫН КОМПИЛЯЦИЯСЫНА КАРАТА ИШЕНИМДИ КАМСЫЗ КЫЛУУЧУ ТАПШЫРМАЛАР

көрсөтүү мүмкүнчүлүгүнө ээ болуш үчүн ал тийиштүү кесиптик билимге жана көндүмгө, анын ичинде техникалык, кесиптик жана бизнес тармагындагы өзгөрүүлөрдөн кабардар болушу жана түшүнүккө ээ болушу керек.⁷ БЭЭСК Кодексинин бул талабынын контекстине тапшырманы аткаруу үчүн тийиштүү мүмкүнчүлүк жана компетенттүүлүк, ошондой эле төмөнкүлөр кирет:

- ишкана ишмердүүлүгүн жүргүзгөн тармактагы тармактык билим жана тажрыйба;
- баалуу кагаздар жаатындагы тиешелүү мыйзамдарды жана ченемдик актыларды жана ага байланыштуу өзгөртүүлөрдү түшүнүү;
- тиешелүү фондулук биржалардагы листингдин талаптарын, ошондой эле баалуу кагаздарды бириктирүү, сатып алуу жана жайгаштыруу сыяктуу капитал рыногундагы операцияларды түшүнүү;
- баалуу кагаздардын проспектин даярдоо жана фондулук биржадагы баалуу кагаздардын листинг процессин билүү;
- оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалымат алынган булактарды даярдоо үчүн финансылык отчеттуулуктун даярдоо концепциясын, эгер керек болсо, сатып алынган ишканын финансылык маалыматын билүү.

Жооптуу тараптын милдеттери (13(g)-пунктун караңыз)

A11. Ушул Стандартка ылайык тапшырма жооптуу тарап 13(g)-пунктунда берилген милдеттерди түшүнөт жана ырастайт деген божомолдун негизинде жүзөгө ашырылат. Кээ бир юрисдикцияларда бул милдеттенмелер тиешелүү мыйзамдарда же ченемдик актыларда белгилениши мүмкүн. Башка юрисдикцияларда мыйзамдар жана ченемдик актылар мындай милдеттенмелердин үстүртөн гана сүрөттөлүшүн камтышы мүмкүн же алар жөнүндө таптакыр берилбей калышы мүмкүн. Финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы бардык олуттуу аспектилерде колдонулуучу критерийлердин негизинде түзүлгөндүгүн текшерүү боюнча ишенимди камсыз кылуучу тапшырмалардын негизинде төмөнкүдөй божомолдор бар:

- (a) практикалык адис тарабынан аткарылуучу функция мындай маалыматты компиляциялоо үчүн жоопкерчиликти өзүнө албайт; жана

⁷ БЭЭСК Кодекси, 130.1 - 130.3-пункттар

- (b) практикалык адис тапшырманы аткаруу үчүн зарыл болгон маалыматты алууну негиздүү түрдө күтөт.

Ошондуктан, бул божомол тапшырманы аткаруу үчүн негиздүү болуп саналат. Түшүнбөстүктөрдү болтурбоо үчүн ИКТЭС 3000ге ылайык тапшырманын шарттарын макулдашуунун жана документтештирүүнүн алкагында жооптуу тарап менен анын мындай милдеттери бар экенин түшүнгөндүгү жана моюнга ала тургандыгы тууралуу макулдашууга жетишүү зарыл.⁸

- A12. Эгерде мыйзам же ченемдик актылар тапшырманын шарттарын жетишээрлик кең-кесири түрдө көрсөтсө, анда практикалык адис мындай мыйзамдын же эреженин колдонулаарын жана жооптуу тарап 13(g)-пунктунда белгиленген өз милдеттерин түшүнөрүн жана моюнга аларын гана жазуусу керек.

Тапшырманы пландаштыруу жана аткаруу

Колдонулуучу киртерийлердин жарактуулугун баалоо

Окуя же операция менен түздөн-түз байланышкан оңдоп-түзөөлөр (14(b)(i), 22(a)-пункттарын караңыз)

- A13. Проформаны түзүү үчүн оңдоп-түзөөлөр ошол окуянын натыйжасы гана эмес же ошол операциянын ажырагыс бөлүгү болуп саналбаган маселелерди финансылык маалыматтын проформасында чагылдырууну болтурбоо үчүн тиешелүү окуяга же операцияга түздөн-түз байланыштуу болушу керек. Окуя же операция менен түздөн-түз байланышкан оңдоп-түзөөлөр, келечектеги окуяларга тиешелүү же операция аяктагандан кийин аткарыла турган иш-аракеттерге көз каранды болгон оңдоп-түзөөлөрдү камтыбайт, ал тургай бул аракеттер операцияны аткарып жаткан ишкана үчүн негизги болуп саналса да (мисалы, сатып алуудан кийин керексиз өндүрүш участокторун жабуу).

Иш жүзүндөгү маалыматтар менен ырасталган оңдоп-түзөөлөр (14(b)(ii), 22(b)-пункттарын караңыз)

- A14. Финансылык маалыматтын проформасынын ишенимдүү негизин камсыз кылуу үчүн, проформаны түзүү үчүн оңдоп-түзөөлөр иш жүзүндөгү маалыматтар менен тастыкталышы керек. Иш жүзүндөгү маалыматтар менен ырасталган оңдоп-түзөөлөр объективдүү аныкталышы мүмкүн. Проформаны түзүү үчүн оңдоп-түзөөлөрдүн иш жүзүндөгү маалымат булактарына төмөнкүлөр кирет, мисалы:

- сатуу-сатып алуу келишимдери;

---

⁸ ИКТЭС 3000 (кайра каралган), 27-пункт

БААЛУУ КАГАЗДАРДЫН ПРОСПЕКТИНЕ КИРГИЗИЛҮҮЧҮ ФИНАНСЫЛЫК МААЛЫМАТТЫН ПРОФОРМАСЫНЫН КОМПИЛЯЦИЯСЫНА КАРАТА ИШЕНИМДИ КАМСЫЗ КЫЛУУЧУ ТАПШЫРМАЛАР

- окуяга же операцияга тиешелүү финансылык документтер, мисалы, карыз макулдашуулары;
- баалоо тууралуу көз карандысыз отчеттор;
- окуя же операция менен байланышкан башка документтер;
- жарыяланган финансылык отчеттуулук;
- баалуу кагаздар проспектинде ачып көрсөтүлгөн башка финансылык маалыматтар;
- тиешелүү мыйзамдык же жөнгө салуу чаралары, мисалы, салык салуу чөйрөсүндө;
- эмгек келишимдери;
- корпоративдик башкаруу үчүн жооп берүүчү жактардын аракеттери.

Ишкананын финансылык отчеттуулугун даярдоодо колдонулуучу концепциясына жана ушул концепцияга шайкеш келген анын эсеп саясатына ылайык оңдоп-түзөөлөр (11(b)(ii), 14(b)(iii), 22(c)-пункттарын караңыз)

A15. Финансылык маалыматтын проформасы туура болушу үчүн, проформаны түзүү үчүн оңдоп-түзөөлөр ишкананын финансылык отчеттуулугун даярдоодо колдонулуучу концепциясына жана ушул концепцияга шайкеш келген анын эсеп саясатына ылайык келиши керек. Мисалы, бизнести айкалыштыруу контекстинде тиешелүү критерийлердин негизинде финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы төмөнкүдөй маселелерди кароону камтыйт:

- сатып алынган ишкананын эсеп саясаты менен ишкананын эсеп саясатынын ортосунда айырмачылыктар барбы; жана
- сатылып алынган ишкана тарабынан аткарылган жана ишкана мурда катышпаган операцияларга тиешелүү эсеп саясаты ишкананын конкреттүү жагдайларын эске алуу менен финансылык отчеттуулукту даярдоонун колдонулуучу концепциясына ылайык ошол операцияларга карата колдонула турган эсеп саясатыбы.

A16. Кээ бир жагдайларда ишкананын эсеп саясатынын мүнөзү тууралуу маселени да карап чыгуу зарыл болушу мүмкүн. Мисалы, окуянын же операциянын алкагында ишкана биринчи жолу татаал финансылык инструменттерди чыгарууну сунуштай алат. Бул учурда, төмөнкү маселелер каралышы мүмкүн:

БААЛУУ КАГАЗДАРДЫН ПРОСПЕКТИНЕ КИРГИЗИЛҮҮЧҮ ФИНАНСЫЛЫК
МААЛЫМАТТЫН ПРОФОРМАСЫНЫН КОМПИЛЯЦИЯСЫНА КАРАТА ИШЕНИМДИ
КАМСЫЗ КЫЛУУЧУ ТАПШЫРМАЛАР

- жооптуу тарап финансылык отчеттуулукту даярдоонун колдонулуучу концепциясына ылайык финансылык инструменттерди эсепке алуу үчүн тиешелүү эсеп саясатын тандап алганбы же жокпу;
- финансылык маалыматтын профформасын компиляциялоодо бул саясат туура колдонулганбы.

Маанилүүлүк (16-пунктун караңыз)

A17. Финансылык маалыматтын профформасын компиляциялоо бардык олуттуу аспектилери боюнча, колдонулуучу критерийлердин негизинде аткарылгандыгын баалоого байланыштуу маанилүүлүк бир эле сандык көрсөткүчтөн көз каранды эмес. Тескерисинче, бул A18-пунктуна ылайык компиляция элементин калтыруунун же туура эмес колдонуунун көлөмүнө жана мүнөзүнө, ал атайылап жасалганбы же жокпу, көз каранды. Бул аспектилер жана алардын табияты жөнүндө ой жүгүртүүлөр өз кезегинде төмөнкүдөй маселелерден көз каранды:

- окуянын же операциянын контексти;
- финансылык маалыматтын профформасын компиляциялоо максаты; жана
- тапшырмага байланыштуу жагдайлар.

Аныктоочу болуп бул маселенин көлөмү же мүнөзү, же экөөнүн айкалышы саналат.

A18. Финансылык маалыматтын профформасынын компиляциясы колдонулуучу критерийлердин негизинде бардык олуттуу аспектилерде аткарылды деп эсептелбей калуу коркунучу, мисалы, төмөнкүдөй далилдер болгон учурларда келип чыгышы мүмкүн:

- туура эмес булак пайдаланылган, андан оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалымат алынган;
- талаптагыдай булактан оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалыматты туура эмес алган учур;
- оңдоолорго карата эсеп саясатын туура эмес колдонуу же ишкананын эсеп саясатына туура келбеген оңдоп-түзөөлөр болгон;
- колдонулуучу критерийлерге ылайык зарыл болгон оңдоп-түзөөлөр жүргүзүлгөн эмес;
- тиешелүү критерийлерге жооп бербеген оңдоо киргизилген;
- финансылык маалыматтын профформасын эсептөөдө

БААЛУУ КАГАЗДАРДЫН ПРОСПЕКТИНЕ КИРГИЗИЛҮҮЧҮ ФИНАНСЫЛЫК МААЛЫМАТТЫН ПРОФОРМАСЫНЫН КОМПИЛЯЦИЯСЫНА КАРАТА ИШЕНИМДИ КАМСЫЗ КЫЛУУЧУ ТАПШЫРМАЛАР

математикалык же техникалык ката бар болгон;

- маалыматты ачып көрсөтүү жетишсиз болуп саналат, туура эмес аткарылган же такыр эле жок.

Жооптуу тарап финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясын жана тапшырманын башка жагдайларын кантип аткарганы жөнүндө түшүнүк алуу (17-пунктун караңыз)

A19. Практикалык адис бул маселелер боюнча түшүнүктү төмөнкүдөй жол-жоболордун айкалышы аркылуу ала алат:

- финансылык маалыматтын проформасын компиляциялоо процессине катышкан ишкананын жоопкерчиликтүү тарабына жана башка персоналдарына суроо-талаптарды жиберүү;
- башка тиешелүү тараптарга, мисалы, корпоративдик башкаруу үчүн жооп берүүчү жактарга жана ишкананын консультанттарына суроо-талаптарды жиберүү;
- келишимдер же макулдашуулар сыяктуу тиешелүү ырастоочу документтер менен таанышуу;
- корпоративдик башкаруу үчүн жооп берүүчү жактардын жыйналыштарынын протоколдору менен таанышуу.

Финансылык маалыматтын проформасын компиляциялоону жооптуу тарап кантип аткарган (17(b)-пунктун караңыз)

A20. Практикалык адис төмөндөгүлөрдү карап чыгуу менен финансылык маалыматтын проформасын компиляциялоону жооптуу тарап кантип аткарганын түшүнө алат, мисалы:

- оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалымат алынган булакты;
- жооптуу тарап тарабынан көрүлгөн иш-аракеттерди:
  - булактан оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалыматтарды алуу үчүн;
  - проформаны түзүү үчүн тиешелүү оңдоп-түзөөлөрдү аныктоо, мисалы, финансылык маалыматтын проформасын компиляциялоодо жооптуу тарап сатып алынган ишкананын финансылык маалыматын кантип чыгарып алгандыгын;
- финансылык маалыматтын проформасын компиляциялоо маселесиндеги жооптуу тараптын компетенттүүлүгү;

- финансылык маалыматтардын проформасын компиляциялоо процессине катышкан ишкананын башка кызматкерлерине карата жооптуу тарап тарабынан жүргүзүлгөн көзөмөлдүн мүнөзү жана деңгээли;
- финансылык маалыматтын проформасын коштоочу маалыматтын тийиштүү түрдө ачып көрсөтүлүшүн аныктоо үчүн жооптуу тарап тарабынан пайдаланылган ыкма.

A21. Бизнести бириктирүүдө же сатууда финансылык маалыматтын проформасын компиляциялоодо кыйынчылыктарды туудурган маселелерге бизнестин тиешелүү тармактарынын ортосунда кирешелерди, кошумча чыгашаларды, активдерди жана милдеттенмелерди бөлүштүрүү кирет. Ошентип, практикалык адис бөлүштүрүүдө жооптуу тарап колдонгон ыкманы жана критерийлерди жана финансылык маалыматтын проформасына тиркелүүчү түшүндүрмө эскертүүлөр бул маселелерди кантип ачып берерин түшүнүшү керек.

Сатып алынган же ээликтен ажыратылган ишкананын мүнөзү (17(с)-пунктун караңыз)

A22. Сатып алынуучу ишкана өзүнчө идентификациялануучу, бирок башка ишкананын түзүмдүк бирдигиндеги, мисалы, бөлүм, филиал же ишмердүүлүк багытындагы юридикалык жак болуп саналбаган юридикалык жак болушу мүмкүн. юридикалык жак болуп саналбаган юридикалык жак болушу мүмкүн. Ээликтен ажыратылуучу ишкана юридикалык жак же өзүнчө идентификацияланган, бирок юридикалык жак же ишкананын катталбаган өзүнчө түзүмдүк бирдиги болуп саналбаган, мисалы, бөлүм, филиал же ишмердүүлүктүн багыты сыяктуу юридикалык жак боло алат.

A23. Эгерде практикалык адис алардын финансылык маалыматтарына аудит же обзордук текшерүү жүргүзсө, ал ишкананын же сатып алынуучу же ээликтен ажыратылуучу ишкананын жана алардын чөйрөсүнүн мүнөзү жөнүндө толук же жарым-жартылай түшүнүккө ээ болушу мүмкүн.

Маанилүү тармактык, укуктук, ченемдик жана башка тышкы факторлор (17(d)-пунктун караңыз)

A24. Маанилүү тармактык факторлорго атаандаштык чөйрө, берүүчүлөр жана кардарлар менен болгон мамилелер жана технологиялык өнүгүү сыяктуу тармактык шарттар кирет. Практикалык адис эске ала турган факторлордун мисалдарына төмөнкүлөр кирет:

- рынок жана атаандаштык чөйрө, анын ичинде суроо-талап, өндүрүмдүүлүк;

БААЛУУ КАГАЗДАРДЫН ПРОСПЕКТИНЕ КИРГИЗИЛҮҮЧҮ ФИНАНСЫЛЫК МААЛЫМАТТЫН ПРОФОРМАСЫНЫН КОМПИЛЯЦИЯСЫНА КАРАТА ИШЕНИМДИ КАМСЫЗ КЫЛУУЧУ ТАПШЫРМАЛАР

- тармакта жалпы кабыл алынган коммерциялык иш жүргүзүү практикасы;
- циклдик же сезондук ишмердүүлүк;
- ишкананын продукциясына тиешелүү өндүрүш технологиялары.

A25. Тиешелүү ченемдик жана жөнгө салуучу факторлорго укуктук жана ченемдик чөйрө кирет. Бул түшүнүккө ошондой эле финансылык отчеттуулукту даярдоонун колдонулуучу концепциясы да кирет, ага ылайык ишкана же, эгер мүмкүн болсо, сатып алынган ишкана өзүнүн финансылык маалыматын үзгүлтүксүз даярдайт, ошондой эле укуктук жана саясий чөйрөнү камтыйт. Практикалык адис эске ала турган факторлордун мисалдарына төмөнкүлөр кирет:

- тармактык эсеп практикасы;
- жөнгө салуучу тармактын ченемдик-укуктук базасы;
- түз көзөмөлдү кошкондо, ишкана же, эгер мүмкүн болсо, сатып алынган же ээликтен ажыратылган ишкананын операциясына олуттуу таасирин тийгизген мыйзамдар жана ченемдик базалар;
- салык салуу;
- учурдагы ишкананын же, эгер мүмкүн болсо, сатылып алынган же ээликтен ажыратылган ишкананын бизнес жүргүзүүсүнө таасир этүүчү мамлекеттик саясат, мисалы, акча-кредит саясаты, анын ичинде валюталык көзөмөл, салыктык, финансылык жеңилдиктер (мисалы, мамлекеттик жардам көрсөтүү программалары), ошондой эле тарифтер жана соода чектөөлөрү боюнча саясат;
- ишкананын, же сатып алынган же ээликтен ажыратылган ишкананын тармагы жана бизнеси менен байланышкан курчап турган чөйрөнү коргоо талаптары.

A26. Ишканага жана, эгер мүмкүн болсо, сатып алынган же ээликтен ажыратылган ишканага таасир этүүчү башка тышкы факторлордун катарында практикалык адис жалпы экономикалык шарттарды, пайыздык ставкаларды, каржылоонун жеткиликтүүлүгүн, инфляцияны жана чет өлкө валютасын кайра баалоону да эске алышы мүмкүн.

Оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалымат алынган булактын тийиштүү мүнөзүнө карата далилдерди алуу

Карап чыгуу үчүн маанилүү факторлор (14(а), 18-пункттарын караңыз)

A27. Оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалымат алынган булактын тийиштүү мүнөзү бир катар факторлордон, анын ичинде аудиттин же булакты обзордук текшерүүнүн натыйжалары боюнча корутундунун болушунан көз каранды, ошондой эле:

- булакка уруксат берилгенби же тийиштүү мыйзам же ченемдик укуктук актылар менен жөнгө салынганбы, булакка баалуу кагаздардын проспекти каттала турган тиешелүү фондулук биржа тарабынан уруксат берилгенби же булак кадимки рыноктук эрежелерге жана практикага ылайык колдонулабы;
- булак так идентификацияланганбы;
- булак окуянын же операциянын контекстиндеги финансылык маалыматтын проформасын компиляциялоо үчүн негиздүү баштапкы маалыматтарды береби, анын ичинде ал ишкананы эсепке алуу саясатына шайкеш келеби жана булактын түзүлгөн күнү туурабы жана туура мезгилди камтыйбы.

A28. Оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалымат алынган булактын аудитинин же обзордук текшерүүнүн жыйынтыгы боюнча корутунду башка практикалык адис тарабынан берилген болушу мүмкүн. Бул учурда, ушул Стандартка ылайык корутундуну түзгөн практикалык адис үчүн 17(с) жана (е)-пункттарына ылайык, оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалымат алынган булактын тийиштүү экенинен ынануу зарыл болгондой эле, ишкананын мүнөзүн жана анын бухгалтердик эсеп жүргүзүү жана финансылык отчеттуулуктү түзүү практикасын түшүнүү зарылчылыгы азайбайт.

Оңдолгон финансылык маалымат алынган булакка аудит жүргүзүүнүн же обзордук текшерүүнүн натыйжалары боюнча корутундунун жоктугу (19-пунктун караңыз)

A29. Оңдолгон финансылык маалымат алынган булакка аудит жүргүзүүнүн же обзордук текшерүүнүн натыйжалары боюнча корутунду болбосо, практикалык адис талаптагыдай булактын колдонулгандыгына ынануу үчүн жол-жоболорду аткарышы керек. Бул жол-жобонун мүнөзүнө жана көлөмүнө таасир этиши мүмкүн болгон факторлорго мисал катары төмөнкүлөр кирет:

- практикалык адис ишкананын өткөн мезгилдердеги финансылык маалыматын мурда текшергенби же карап чыкканбы жана мындай тапшырманы аткаруунун натыйжасында ишкана жөнүндө билеби.
- Ишкананын өткөн мезгилдердеги финансылык маалыматына

БААЛУУ КАГАЗДАРДЫН ПРОСПЕКТИНЕ КИРГИЗИЛҮҮЧҮ ФИНАНСЫЛЫК МААЛЫМАТТЫН ПРОФОРМАСЫНЫН КОМПИЛЯЦИЯСЫНА КАРАТА ИШЕНИМДИ КАМСЫЗ КЫЛУУЧУ ТАПШЫРМАЛАР

аудит же обзордук текшерүү качан жүргүзүлгөн.

- Ишкананын финансылык маалыматы, мисалы, отчеттуулукту берүүгө карата ченемдик талаптарды аткаруу максатында практикалык адис тарабынан дайыма обзордук текшерилүүгө тийиши.

A30. Оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалымат алынган булак текшерилбесе же аудит жүргүзүлбөсө дагы, оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалымат алынган булактагы маалыматтардын дароо эле мурунку мезгилиндеги ишкананын финансылык отчету текшерилген же каралып чыккан болушу ыктымал. Мисалы, оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалымат алынган булак болуп аудит же обзордук текшерүү жүргүзүлбөгөн, ошол эле учурда дароо мурунку финансылык жыл үчүн ишкананын финансылык отчеттуулугуна аудит жүргүзүлгөн аралык финансылык отчеттуулук болушу мүмкүн. Бул учурда, A29-пунктунда баяндалган факторлорду эске алуу менен, оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалымат алынган булактын тиешелүү мүнөзүн аныктоо үчүн практикалык адис аткара ала турган жол-жоболорго төмөнкүлөр кирет:

- жооптуу тарапка төмөндөгүлөр боюнча суроо-талаптарды жиберүү:
  - булак кандай процесстердин жардамы менен даярдалган жана булакты салыштыруу же макулдашуу үчүн колдонулуучу бухгалтердик эсептин тиешелүү маалыматтарынын ишенимдүүлүгү;
  - бардык операциялар чагылдырылганбы;
  - булак ишкананын эсеп саясатына ылайык даярдалганбы;
  - акыркы аудиттен же обзордук текшерүүдөн кийин эсеп саясатында өзгөрүүлөр болдубу жана эгерде мындай өзгөртүүлөр болсо, алар кандайча эсепке алынган;
  - ак ниетсиз аракеттердин натыйжасында булактын олуттуу бурмалануу тобокелдигине жооптуу тарап кандай баа берет;
  - ишкананын ишмердүүлүгүндө жана операциясындагы өзгөрүүлөрдүн кесепеттери кандай болот;
- ушундай аудиттин же обзордук текшерүүнүн натыйжаларын карап чыгуу жана эгерде практикалык адис мурунку жылдык же аралык финансылык маалыматка аудит же обзордук текшерүү жүргүзсө, бул натыйжалар оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык

маалымат алынган булакты даярдоого байланыштуу маселелердин бар экендигин көрсөтө алабы;

- практикалык адистин суроо-талабына жооп катары жооптуу тарап тарабынан берилген маалыматты ырастоо, эгерде ал жооптор практикалык адистин ишкананын ишмердүүлүгү же тапшырманын шарттары тууралуу түшүнүгүнө ылайык келбесе;
- булакты өткөн мезгилдин тиешелүү финансылык маалыматы менен, эгер мүмкүн болсо, дароо эле мурдагы жылдык же аралык финансылык маалымат менен салыштыруу жана жооптуу тарап менен олуттуу өзгөртүүлөрдү талкуулоо.

Эч качан аудит же обзордук текшерүү жүргүзүлбөгөн өткөн мезгилдердеги финансылык маалымат (13(е)-пунктун караңыз)

A31. Ишкана белгилүү бир операцияны аткаруу максаттары үчүн түзүлгөн жана соода иш-аракеттерин эч качан жүзөгө ашырбаган учурларды кошпогондо, тиешелүү мыйзам же эрежелер, эгерде анын өткөн мезгилдердеги финансылык маалыматына карата эч качан аудит же обзордук текшерүү жүргүзүлбөсө, ишканага баалуу кагаздардын проспектин чыгарууга мүмкүндүк бериши күмөндүү.

Проформаны түзүү үчүн оңдоп-түзөөлөрдүн тиешелүү мүнөзүнө карата далилдерди алуу

Проформаны түзүү үчүн тиешелүү оңдоп-түзөөлөрдү аныктоо (21-пунктун караңыз)

A32. Практикалык адис жооптуу тараптын финансылык маалыматтын проформасын компиляциялоону кантип аткаргандыгын жана тапшырманын башка жагдайларын өз түшүнүүсүнүн негизинде жооптуу тарап төмөнкүлөр сыяктуу жол-жоболордун комбинациясын пайдалануу менен, проформаны түзүү үчүн зарыл болгон оңдоп-түзөөлөрдү туура аныктагандыгы боюнча далилдерди ала алат:

- проформаны түзүү мисалы, бизнестин тиешелүү багыттарынын ортосунда кирешелердин, коштогон чыгашалардын, активдердин жана милдеттенмелердин талаптагыдай бөлүштүрүлүшүн аныктоо үчүн колдонулуучу методун түзүү үчүн тиешелүү оңдоп-түзөөлөрдү идентификациялоого карата жооптуу тараптын кадамдарынын негиздүүлүгүнө баа берүү;
- сатылып алынган ишкананын тиешелүү тараптарына ошол сатылып алынган ишкананын финансылык маалыматын алууга карата кадамдар боюнча суроо-талаптарды жиберүү;
- тиешелүү келишимдердин, макулдашуулардын жана башка документтердин конкреттүү

БААЛУУ КАГАЗДАРДЫН ПРОСПЕКТИНЕ КИРГИЗИЛҮҮЧҮ ФИНАНСЫЛЫК МААЛЫМАТТЫН ПРОФОРМАСЫНЫН КОМПИЛЯЦИЯСЫНА КАРАТА ИШЕНИМДИ КАМСЫЗ КЫЛУУЧУ ТАПШЫРМАЛАР

аспектилерине баа берүү;

- окуянын же операциянын конкреттүү аспектилери жана тийиштүү ондоп-түзөөлөрдү идентификациялоо үчүн мааниге ээ болгон тиешелүү келишимдер жана макулдашуулар боюнча ишкананын консультанттарына суроо-талап жиберүү;
- финансылык маалыматтын проформасын компиляциялоо процессине катышкан ишкананын жоопкерчиликти тарабы жана башка кызматкерлери тарабынан даярдалган тиешелүү талдоо материалдарын жана иш документтерин баалоо;
- финансылык маалыматтын проформасын компиляциялоо процессине катышкан ишкананын башка кызматкерлерине жооптуу тараптын көзөмөлү боюнча далилдерди алуу;
- талдоо жол-жоболорун аткаруу.

Финансылык маалыматтын проформасын ондоого киргизилүүчү, сатып алынган же ээликтен ажыратылган ишкананын финансылык маалыматына байланыштуу иш жүзүндөгү маалыматтар (22(b)-пунктун караңыз)

Ээликтен ажыратылган ишкананын финансылык маалыматы

- A33. Сатуу учурунда ээликтен ажыратылган ишкананын финансылык маалыматы ондоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалымат алынган жана ага карата аудит же обзордук текшерүү жүргүзүлгөн булактан алынат. Демек, ондоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалымат алынган булак практикалык адиске ээликтен ажыратылган ишкана боюнча финансылык маалыматка тиешелүү иш жүзүндөгү маалыматтын бар же жок экендигин аныктоо үчүн негиз түзөт. Мындай учурларда, мисалы, консолидацияланган деңгээлде эсепке алынган ээликтен ажыратылган ишканага тиешелүү кирешелер жана чыгашалар проформаны түзүү үчүн ондоолордо туура чагылдырылганбы же жокпу, каралышы керек.
- A34. Эгерде ондоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалымат алынган булак боюнча эч кандай аудит же обзордук текшерүү жүргүзүлбөсө, практикалык адис ээликтен ажыратылган ишкана боюнча финансылык маалыматка тиешелүү иш жүзүндөгү маалыматтардын бар же жок экендигин аныктоо үчүн A29-A30-пункттарында келтирилген көрсөтмөлөргө кайрылышы мүмкүн.

Сатып алынган ишкананын финансылык маалыматы

- A35. Сатып алынган ишкананын финансылык маалыматы алынган булакка аудит же обзордук текшерүү жүргүзүлгөн болушу мүмкүн. Эгерде практикалык адис сатып алынган ишкананын финансылык маалыматы алынган булакка аудит же обзордук текшерүү жүргүзгөн болсо, 23-

пунктта каралган жагдайлардан келип чыккан кесепеттерди эске алуу менен сатып алынган ишкананын финансылык маалыматы иш жүзүндөгү далилдер менен ырасталган болуп саналат.

- A36. Сатып алынган ишкананын финансылык маалыматы алынган булак башка практикалык адис тарабынан аудит жүргүзүлгөн же обзордук текшерүүдөн өткөн болушу мүмкүн. Бул учурда, ушул стандартка ылайык корутунду түзгөн практикалык адис үчүн 17(с) жана (е)-пункттарына ылайык сатып алынуучу ишкананын ишмердүүлүгүн, анын бухгалтердик эсеп жүргүзүү жана финансылык отчеттуулукту түзүү практикасын түшүнүү зарылчылыгы бул сатылып алынган ишкананын финансылык маалыматы алынган булакты бааланбаган деп саноого ишенүү зарылчылыгы сыяктуу эле төмөндөбөйт.
- A37. Эгерде сатып алынган ишкананын финансылык маалыматы алынган булак боюнча эч кандай аудит же текшерүү жүргүзүлбөсө, практикалык адис бул булактын тийиштүү мүнөзүн аныктоо үчүн жол-жоболорду аткарышы керек. Бул жол-жобонун мүнөзүнө жана көлөмүнө таасир этиши мүмкүн болгон факторлорго мисал катары төмөнкүлөр кирет:
- практикалык адис сатылып алынган ишкананын өткөн мезгилдердеги финансылык маалыматын мурда аудит же обзордук текшерүү жүргүзгөнбү жана мындай тапшырманы аткаруунун натыйжасында сатып алынган ишкана жөнүндө маалыматы барбы;
  - сатып алынган ишкананын өткөн мезгилдердеги маалыматына аудит же обзордук текшерүү канча убакыт мурун жүргүзүлгөн;
  - сатып алынган ишкананын финансылык маалыматы, мисалы, отчет берүүгө карата ченемдик талаптарды аткаруу максаты үчүн практикалык адис тарабынан үзгүлтүксүз обзордук текшерүүгө тийишпи.
- A38. Сатып алынган ишкананын финансылык маалыматы алынган булак текшерилбесе же аудит жүргүзүлбөсө дагы, сатып алынган ишкананын финансылык маалыматы алынган булактагы маалыматтардын дароо эле мурунку мезгилиндеги сатып алынган ишкананын финансылык отчетуна аудит жүргүзүлгөн же обзордук текшерүү жүргүзүлгөн болушу ыктымал. Бул учурда, A37-пунктунда баяндалган факторлорду эске алуу менен, сатып алынган ишкананын финансылык маалыматы иш жүзүндөгү далилдер менен бекемделгендигин аныктоо үчүн практикалык адис аткара ала турган жол-жоболорго төмөнкүлөр кирет:
- сатып алынган ишкананын жетекчилигине төмөндөгүлөр боюнча суроо-талаптарды жөнөтүү:
    - сатып алынган ишкананын

БААЛУУ КАГАЗДАРДЫН ПРОСПЕКТИНЕ КИРГИЗИЛҮҮЧҮ ФИНАНСЫЛЫК МААЛЫМАТТЫН ПРОФОРМАСЫНЫН КОМПИЛЯЦИЯСЫНА КАРАТА ИШЕНИМДИ КАМСЫЗ КЫЛУУЧУ ТАПШЫРМАЛАР

финансылык маалыматы алынган булак даярдалган процесстер кайсы жана ал булакты салыштыруу же макулдашуу үчүн колдонулуучу бухгалтердик эсептин тиешелүү маалыматтарынын ишенимдүүлүгү;

- бардык операциялар чагылдырылганбы;
  - сатып алынган ишкананын финансылык маалыматы алынган булак сатып алынган ишкананын эсеп саясатына ылайык даярдалганбы;
  - акыркы аудиттен же обзордук текшерүүдөн кийин эсеп саясатында өзгөрүүлөр болдубу жана эгерде мындай өзгөртүүлөр болсо, алар кандайча эсепке алынган;
  - ак ниетсиз аракеттердин натыйжасында, сатып алынган ишкананын финансылык маалыматы алынган булактын олуттуу бурмалануу тобокелдигине жетекчилик кандай баа берет;
  - сатып алынган ишкананын ишмердүүлүгүндө жана операциясындагы өзгөрүүлөрдүн кесепеттери кандай болот;
- ушундай аудиттин же обзордук текшерүүнүн натыйжаларын карап чыгуу жана эгерде практикалык адис мурунку жылдык же аралык финансылык маалыматка аудит же обзордук текшерүү жүргүзсө, бул натыйжалар сатып алынган ишкананын финансылык маалыматы алынган булакты даярдоого байланыштуу маселелердин бар экендигин көрсөтө алабы;
  - практикалык адистин суроо-талабына жооп катары жетекчилик тарабынан берилген маалыматты ырастоо, эгерде ал жооптор практикалык адистин сатып алынган ишкана же тапшырманын шарттары тууралуу түшүнүгүнө ылайык келбесе;
  - сатып алынган ишкананын финансылык маалыматы алынган булакты өткөн мезгилдин тиешелүү финансылык маалыматы менен, эгер мүмкүн болсо, дароо эле мурдагы жылдык же аралык финансылык маалымат менен салыштыруу жана сатып алынган ишкананын жетекчилиги менен олуттуу өзгөртүүлөрдү талкуулоо.

Оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалымат алынган булактарга же болбосо сатып алынуучу же ээликтен ажыратылуучу ишкананын финансылык маалыматы алынган булактарга карата аудиттин же обзордук текшерүүнүн

*натыйжалары боюнча модификацияланган пикир же корутунду же
«Маанилүү жагдайлар» бөлүмү*

Мүмкүн болуучу кесепеттер (23(а)-пунктун караңыз)

А39. Оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалымат алынган булактарга же болбосо сатып алынуучу же ээликтен ажыратылуучу ишкананын финансылык маалыматы алынган булактарга карата аудиттин же обзордук текшерүүнүн натыйжалары боюнча бардык эле модификацияланган пикирлер же тыянактар же «Маанилүү жагдайлар» бөлүмү тиешелүү критерийлердин негизинде бардык олуттуу аспектиери боюнча финансылык маалыматтын профформасынын компиляциясы аткарылгандыгы тууралуу чечим чыгарууга таасир этпейт. Мисалы, аудитордун коюлган шарты бар пикири, эгерде финансылык отчеттуулукту даярдоо боюнча колдонулуучу концепциясына ылайык, корпоративдик башкаруу үчүн жооп берүүчү адамдардын сыйакысы боюнча маалыматты ачып көрсөтүү жок болсо, ишкананын финансылык отчетуулугу боюнча чагылдырылышы мүмкүн. Мындай учурда, эгерде бул финансылык отчеттуулук оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалымат алынган булак катары пайдаланылса, мындай пикир колдонулуучу критерийлердин негизинде бардык олуттуу аспектиерде таза активдер тууралуу отчеттун жана пайдалар жана зыяндар жөнүндөгү отчеттун профформасын компиляциялоо аткарылышы мүмкүн же жокпу деген чечим үчүн кесепеттерге алып келбеши мүмкүн.

Андан аркы тийиштүү чаралар (23(b), 24-пункттарын караңыз)

А40. Практикалык адис кабыл ала турган андан аркы тийиштүү чараларга мисал катары төмөнкүлөр кирет:

- 23(b)-пунктундагы талаптарга карата:
  - маселени жооптуу тарап менен талкуулоо;
  - эгерде тийиштүү мыйзам же ченемдик актылар тарабынан жол берилсе, практикалык адистин корутундусуна аудитордун модификациялаган пикирине, обзордук текшерүү боюнча тыянакка же «Маанилүү жагдайлар» бөлүмүнө шилтемени киргизүү, эгерде практикалык адистин ой жүгүртүүсүнө ылайык бул маселе финансылык маалыматтын профформасынын колдонуучуларын түшүнүү үчүн маанилүү болсо;
- эгерде тийиштүү мыйзам же ченемдик актылар жол берсе, 24-пунктун талабына карата практикалык адистин пикиринин модификациясы;

БААЛУУ КАГАЗДАРДЫН ПРОСПЕКТИНЕ КИРГИЗИЛҮҮЧҮ ФИНАНСЫЛЫК МААЛЫМАТТЫН ПРОФОРМАСЫНЫН КОМПИЛЯЦИЯСЫНА КАРАТА ИШЕНИМДИ КАМСЫЗ КЫЛУУЧУ ТАПШЫРМАЛАР

- эгерде тийиштүү мыйзамдар же ченемдик актыларга ылайык жол берилген болсо, корутунду же тапшырма берүүдөн баш тартуу;
- юридикалык консультация үчүн кайрылуу.

Финансылык маалыматтын профформасынын берилишин баалоо

Адаштырууга алып келген финансылык маалымат менен ассоциацияланууга жол бербөө (26(b)-пунктун караңыз)

A41. БЭЭСК Кодексине ылайык, практикалык адистин пикири боюнча төмөнкүлөр камтылса, практикалык адис отчеттор, декларациялар, билдирүүлөр же башка маалымат менен атайылап байланышта болууга жол берилбейт:⁹

- (a) маңызы боюнча жалган же адаштыруучу билдирүүнү камтыса;
- (b) кайдыгерлик менен түзүлгөн билдирүүлөрдү же маалыматты камтыса; же
- (c) камтылбай калуулар болсо же киргизилүүгө милдеттүү маалыматты түшүнүүгө тоскоол болсо, эгерде бул камтылбай калуулар жана бүдөмүк баяндалыштар пайдалануучуну адаштырышы мүмкүн болсо.

Финансылык маалыматтын профформасын коштоочу маалыматты ачып көрсөтүү (14(c), 26(c)-пункттарын караңыз)

A42. Маалыматты талаптагыдай ачып көрсөтүү төмөнкү маселелерди камтышы мүмкүн:

- финансылык маалыматтын профформасынын мүнөзү жана максаты, анын ичинде окуянын жана операциянын мүнөзү, жол берилгендерге ылайык бул окуя болуп өткөн же операция аткарылган күн кирет;
- оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалымат алынган булак жана бул булакты обзордук текшерүүнүн жыйынтыгы боюнча корутунду же аудитордук корутунду жарыялангандыгы тууралуу;
- профформаны түзүү үчүн оңдоп-түзөөлөр, анын ичинде ар бир оңдоонун сыпаттамасы жана түшүндүрмөсү. Сатып алынган же ээликтен ажыратылган ишкананын финансылык маалыматы үчүн – маалымат алынган булак, ошондой эле бул булакка карата аудит же обзордук текшерүүнүн жыйынтыгы боюнча корутунду чыгарылганбы;

⁹ БЭЭСК Кодекси, 110.2-пункт

- анын негизинде финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы аткарылган колдонулуучу критерийлердин сыпаттамасы, эгерде мындай сыпаттама жалпыга жеткиликтүү болбосо;
- финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы иллюстрациялоо максатында гана түзүлгөн жана проформа өзүнүн табиятынан улам ишканалардын иш жүзүндөгү финансылык абалын, финансылык натыйжалуулугун же акча каражаттарынын агымын билдирбейт деген билдирүү.

Ушул же башка атайын маалыматты ачып көрсөтүү тийиштүү мыйзамдар же ченемдик актылар тарабынан талап кылынышы мүмкүн.

Отчеттук күндөн кийинки маанилүү окуяларды кароо (26(d)-пунктун караңыз)

A43. Практикалык адис оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалыматтар алынган булак жөнүндө өз пикирин билдирбегендиктен, ал булактан оңдоону талап кылган же булакта ачып көрсөтүлүүгө тийиш болгон оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалыматты алуу үчүн колдонулган булак түзүлгөн күндөн кийинки окуяларды аныктоо үчүн жол-жоболорду аткарууга милдеттүү эмес. Ошондой болсо да практикалык адис оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалымат алынган булактын күнүнөн кийин болуп өткөн кандайдыр бир олуттуу окуя анын көңүлүн бурган-бурбагандыгы жөнүндө маселени кароосу керек, алар финансылык маалыматтын проформаларын пайдалануучулардын адаштыруусун болтурбоо үчүн шилтемелерди киргизүүнү же алар жөнүндөгү маалыматты финансылык маалыматтын проформасына карата түшүндүрмө эскертүүлөргө киргизүүнү талап кылышы мүмкүн. Мындай кароо ушул стандартка ылайык жол-жоболорду аткарууга же практикалык адистин ишкана жана тапшырманын жагдайлары жөнүндөгү билимине негизделет. Мисалы, оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалымат алынган булак күнүнөн кийин, ишкана конвертирленген карыздык инструменттерин үлүштүк инструменттерге конвертациялоо үчүн капитал менен операцияларды аткарган болушу мүмкүн.

Башка маалыматтардагы олуттуу шайкеш эместиктер (27-пунктун караңыз)

A44. Эгерде жооптуу тарап финансылык маалыматтын проформасын же башка маалыматты кайра карап чыгуудан баш тартса, практикалык адис тарабынан көрүлө турган андан аркы тийиштүү аракеттерге, мисалы, төмөнкүлөр кирет:

- тиешелүү мыйзам же ченемдик актылардын талаптарына ылайык уруксат берилген учурда:

БААЛУУ КАГАЗДАРДЫН ПРОСПЕКТИНЕ КИРГИЗИЛҮҮЧҮ ФИНАНСЫЛЫК МААЛЫМАТТЫН ПРОФОРМАСЫНЫН КОМПИЛЯЦИЯСЫНА КАРАТА ИШЕНИМДИ КАМСЫЗ КЫЛУУЧУ ТАПШЫРМАЛАР

- практикалык адистин корутундусунда олуттуу шайкеш эместиктин сыпаттамасы.
- практикалык адистин пикирин модификациялоо.
- корутундудан же тапшырмадан баш тартуу.
- юридикалык консультация үчүн кайрылуу.

Жазуу жүзүндөгү билдирүү (28(a)-пунктун караңыз)

A45. Кээ бир жагдайларда, операциялардын айрым түрлөрүнүн бар болгондугуна байланыштуу, жооптуу тарап тиешелүү операцияларга ээ болбогондуктан, ишкана мурда түзө элек проформаны түзүү үчүн ондоолорго карата эсеп саясатын тандап алышы керек болот. Мындай учурда, практикалык адис жооптуу тараптан жазуу жүзүндөгү билдирүүнү тактоону талап кыла алат, ал тандалган эсеп саясаты операциялардын бул түрлөрү үчүн ишкана тарабынан кабыл алынган саясат болуп саналат.

Пикирди калыптандыруу

Тийиштүү мыйзам же ченемдик акт талап кылган кошумча маселелер боюнча ишенимдүүлүк (29-пунктун караңыз)

- A46. Тиешелүү мыйзамда же ченемдик актыда практикалык адистин финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы бардык олуттуу аспектилерде колдонулуучу критерийлердин негизинде аткарылгандыгына байланышпаган башка маселелер боюнча пикирин билдирүүсүн талап кылышы мүмкүн. Кээ бир учурларда, практикалык адистин кошумча жол-жоболорду аткаруусу кереги жок болот. Мисалы, тиешелүү мыйзамда же ченемдик актыларда практикалык адистен финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы үчүн жооптуу тарап колдонгон негиздер ишкананын эсеп саясатына шайкеш келеби же жокпу деген пикирди талап кылышы мүмкүн. Ушул Стандарттын 18 жана 22(с)-пункттарынын талаптарын аткаруу мындай пикир үчүн негиз түзөт.
- A47. Башка жагдайларда практикалык адистен кошумча жол-жоболорду аткаруу талап кылынышы мүмкүн. Кошумча жол-жоболордун мүнөзү жана көлөмү практикалык адис колдонуудагы мыйзам же ченемдик актылар тарабынан өз пикирин билдирүүсү талап кылынган башка маселелердин мүнөзүнө жараша өзгөрүшү мүмкүн.

Практикалык адистин корутундуну даярдоо үчүн жоопкерчилиги жөнүндө билдирүүсү

A48. Тиешелүү мыйзамда же ченемдик актыларда практикалык адистин корутундусуна практикалык адистин ушул корутунду үчүн жоопкерчилигин белгилөөчү же ырастоочу так билдирүүнү киргизүү талап кылынышы мүмкүн. Мыйзамга же ченемдик актыларга ылайык мындай кошумча билдирүүнү практикалык адистин корутундусуна киргизүү ушул Стандарттын талаптарына каршы келбейт.

Колдонулуучу критерийлер тууралуу маалыматты ачып көрсөтүү (30-пунктун караңыз)

A49. Жооптуу тарап финансылык маалыматтын проформасынын түшүндүрмө эскертмелеринде колдонуудагы мыйзамдарда же ченемдик актыларда каралган же стандарттарды иштеп чыгуу жана бекитүү боюнча ыйгарым укуктуу же таанылган уюм тарабынан белгиленген критерийлерди кайталап берүүгө милдеттүү эмес. Бул критерийлер финансылык отчеттуулукту берүү тартибине ылайык жалпыга жеткиликтүү болот жана ошондуктан жооптуу тарап финансылык маалыматтын проформасын компиляциялайт дегенди билдирет.

A50. Эгерде жооптуу тарап конкреттүү критерийлерди иштеп чыкса, колдонуучулар финансылык маалыматтын проформасын компиляциялоо жооптуу тарап тарабынан кандай аткарылгандыгы жөнүндө туура түшүнүк ала алышы үчүн, алар тууралуу маалымат ачып көрсөтүлүүгө тийиш.

Ишенимди камсыз кылуучу тапшырма боюнча корутунду даярдоо

Аталышы (35(а)-пунктун караңыз)

A51. Бул документ көз карандысыз практикалык адистин корутундусу экендигин так көрсөткөн аталыш (мисалы, «Баалуу кагаздардын проспектинде киргизилүүчү финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясына карата ишенимди камсыз кылуучу тапшырма боюнча көз карандысыз практикалык адистин корутундусу) практикалык адистин ИКТЭС 3000ге (кайра каралган)¹⁰ ылайык көз карандысыздыкка карата бардык этикалык талаптарды сактагандыгын ырастайт. Мында башка адамдар тарабынан чыгарылган отчеттордон көз каранды эмес практикалык адистин корутундусунун айырмасы саналат.

---

¹⁰ ИКТЭС 3000 (кайра каралган), 20-пункт

БААЛУУ КАГАЗДАРДЫН ПРОСПЕКТИНЕ КИРГИЗИЛҮҮЧҮ
ФИНАНСЫЛЫК МААЛЫМАТТЫН ПРОФОРМАСЫНЫН
КОМПИЛЯЦИЯСЫНА КАРАТА ИШЕНИМДИ КАМСЫЗ
КЫЛУУЧУ ТАПШЫРМАЛАР

Даректелүүчү (35(b)-пунктун караңыз)

A52. Тиешелүү мыйзамда же ченемдик актыларда корутундунун даректелүүчүсү же даректелүүчүлөрү көрсөтүлүшү мүмкүн. Же болбосо, практикалык адис тапшырманын шарттарынын алкагында даректелүүчү же даректелүүчүлөр ким боло тургандыгы менен макулдашышы мүмкүн.

Киришүү бөлүмдөрү (35(c)-пунктун караңыз)

A53. Финансылык маалыматтын профформасы башка маалыматтарды камтыган баалуу кагаздардын проспектинде киргизиле тургандыктан, практикалык адис (эгер корутундуну берүү формасы мүмкүндүк берсе) финансылык маалыматтын профформасы берилген бөлүмгө шилтемени киргизүү тууралуу маселени карап чыгышы мүмкүн. Бул пайдалануучуларга практикалык адистин корутундусу тиешелүү болгон финансылык маалыматтын профформасын идентификациялоого жардам берет.

Пикир (13(c), 35(h)-пункттарын караңыз)

A54. Конкреттүү юрисдикциядагы көз карашын билдирүү үчүн «финансылык маалыматтын профформасынын компиляциясы [колдонулуучу критерийлердин] негизинде бардык олуттуу аспектиери боюнча аткарылды» деген сөз айкашын же «финансылык маалыматтын профформасынын компиляциясы көрсөтүлгөн негизде тийиштүү түрдө аткарылды» деген сөз айкашын колдонуу ошол юрисдикциядагы финансылык маалыматтын профформасы тууралуу корутундуну жөнгө салуучу мыйзам же ченемдик актылар же ошол юрисдикциядагы жалпы кабыл алынган практика менен аныкталат.

A55. Кээ бир юрисдикцияларда тиешелүү мыйзам же ченемдик актыларда практикалык адистин пикиринин баяндалышы терминологияда жогоруда айтылгандардан башкача баяндалышын талап кылышы мүмкүн. Мындай учурларда, практикалык адистен ушул стандартта көрсөтүлгөн жол-жоболорду аткаруу мыйзамда же ченемдик актыларда белгиленген баяндалышты колдонуу менен өз пикирин билдирүүгө мүмкүндүк берер-бербесин же кошумча жол-жоболорду аткаруунун зарылдыгын аныктоо үчүн ой жүгүртүүсүн талап кылышы мүмкүн.

A56. Эгерде практикалык адис бул стандартта көрсөтүлгөн жол-жоболорду аткаруу мыйзамда же ченемдик актыларда белгиленген баяндалышты колдонуу менен өз пикирин билдирүүгө мүмкүндүк берүү үчүн жетиштүү деп аныктаса, ал баяндалыш ушул стандартта каралган баяндалыштын эки вариантына эквиваленттүү деп каралышы мүмкүн.

Корутундуга мисал (35-пунктун караңыз)

A57. Модификацияланбаган пикирди камтыган практикалык адистин корутундусу Тиркемеде берилди.

Тиркеме

(А57-пунктун караңыз)

Практикалык адис даярдаган модификацияланбаган пикирди камтыган корутундунун мисалы

БААЛУУ КАГАЗДАРДЫН ПРОСПЕКТИНЕ КИРГИЗИЛҮҮЧҮ
ФИНАНСЫЛЫК МААЛЫМАТТЫН ПРОФОРМАСЫНЫН
КОМПИЛЯЦИЯСЫНА КАРАТА ИШЕНИМДИ КАМСЫЗ КЫЛУУЧУ
ТАПШЫРМАЛАР БОЮНЧА КӨЗ КАРАНДЫСЫЗ ПРАКТИКАЛЫК
АДИСТИН КОРУТУНДУСУ

[Тийиштүү даректелүүчү (даректелүүчүлөр)]

Баалуу кагаздардын проспектинде киргизилүүчү финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы тууралуу корутунду

Биз [*жооптуу тарап*] тарабынан ABC компаниясынын финансылык маалыматынын проформасынын компиляциясына карата ишенимди камсыз кылуучу тапшырмасын аткардык. Финансылык маалыматтын проформасына [(күнгө) карата таза активдер тууралуу корутундунун проформасы], [(күн) менен аяктаган мезгил үчүн пайдалары жана зыяндары жөнүндө отчеттун проформасы], [(күн) менен аяктаган мезгил үчүн акча каражаттарынын кыймылы жөнүндө отчеттун проформасы] жана [компания тарабынан чыгарылган баалуу кагаздардын проспектинин хх – хх-беттеринде келтирилген] тийиштүү эскертүүлөр кирет. [*Жооптуу тарап*] финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясын аткарган колдонулуучу критерийлер [(XX Баалуу кагаздары менен бүтүмдөр тууралуу жободо) көрсөтүлгөн жана (X Эскертүүсүндө) сыпатталган / (X Эскертүүдө) сыпатталган].

Финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы [*жооптуу тарап*] тарабынан [X эскертүүдө ссыпатталуучу (сыпатталган)] [окуянын же операциянын] [(күнгө) карата мекеменин финансылык абалына] жана [(күн) аяктаган мезгил үчүн) ишкананын финансылык натыйжалуулугу / анын финансылык натыйжалуулугуна жана акча каражаттарынын агымына] таасирин иллюстрациялоо үчүн аткарылган, эгерде [(күнгө) [жана] [*тиешелүүлүгүнө жараша күнгө*] карата бул [окуя] болгон [же бул операция аткарылган] болсо орун ээлемек. Компаниянын [финансылык абалы], [финансылык натыйжалуулугу] [жана акча каражаттарынын агымы] жөнүндө маалыматты компиляциялоо максаты үчүн [*жооптуу тарап*] тарабынан компаниянын финансылык отчеттуулугунан [(күн) аяктаган мезгил үчүн] алынган. Аларга карата [аудитордун корутундусу/ обзордук текшерүүнүн

жыйынтыгы боюнча отчет) жарыяланган / (эч кандай аудиттин жыйынтыгы боюнча корутунду же обзордук текшерүүнүн жыйынтыгы боюнча корутунду жарыяланган эмес)].¹

Финансылык маалыматтын проформасы үчүн [жооптуу тараптын] жоопкерчилиги

[Жооптуу тарап] [колдонулуучу критерийлердин негизинде] финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы үчүн жоопкерчилик тартат.

Биздин көз карандысыздык жана сапатты контролдоо

Биз ак ниеттүүлүктүн, объективдүүлүктүн, кесиптик компетенттүүлүктүн жана талаптагыдай кылдаттыктын, купуялуулуктун жана кесиптик жүрүм-турумдун фундаменталдык принциптерине негизделген Бухгалтерлердин этикасынын эл аралык стандарттары боюнча кеңеши тарабынан чыгарылган *Кесипкөй бухгалтерлердин этика кодексинин* көз карандысыздык талабын жана башка этикалык талаптарды аткаргандыгыбызды билдиребиз.

Аудитордук уюм Сапатты контролдоонун эл аралык стандартын² колдонот жана ошондуктан этикалык талаптарды сактоо боюнча документтештирилген саясаттарды жана жол-жоболорду, кесиптик стандарттарды жана колдонулуучу мыйзамдык жана ченемдик талаптарды камтыган системалуу сапат контролун колдонот.

Практикалык адистин жоопкерчилиги

Биздин жоопкерчилик [XX баалуу кагаздары менен соода кылуу жөнүндө жобонун] талаптарына ылайык, финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы [колдонулуучу критерийлердин] негизинде [жооптуу тарап] тарабынан бардык олуттуу аспектилерде аткарылдыбы же жокпу деген пикирди билдирүүдө турат.

Биз тапшырманы Аудиттин жана ишенимди камсыз кылуучу тапшырмалардын эл аралык стандарттары боюнча кеңеши тарабынан чыгарылган Ишенимди камсыз кылуучу тапшырмалардын эл аралык стандарты 3420 «*Баалуу кагаздардын проспектинде киргизилүүчү финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясына карата ишенимди камсыз кылуучу тапшырмаларга*» ылайык аткардык. Бул стандарт практикалык адистен [жооптуу тарап] бардык олуттуу аспектилерде [колдонулуучу

---

¹ Эгерде аудитордун корутундусу же обзордук текшерүүнүн жыйынтыгы боюнча корутунду модификацияланган болсо, баалуу кагаздардын проспектиндеги модификация сыпатталган жерге шилтеме жасалышы мүмкүн.

² СКЭС 1 «*Финансылык отчеттуулуктун аудитин жана обзордук текшерүүлөрдү жүргүзүүчү, ошондой эле ишенимди камсыз кылуучу башка тапшырмаларды жана коштоочу кызмат көрсөтүүлөр боюнча тапшырманы аткаруучу аудитордук уюмдарда сапатты контролдоо*»

БААЛУУ КАГАЗДАРДЫН ПРОСПЕКТИНЕ КИРГИЗИЛҮҮЧҮ ФИНАНСЫЛЫК МААЛЫМАТТЫН ПРОФОРМАСЫНЫН КОМПИЛЯЦИЯСЫНА КАРАТА ИШЕНИМДИ КАМСЫЗ КЫЛУУЧУ ТАПШЫРМАЛАР

критерийлердин] негизинде финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясын аткаргандыгына негиздүү ишеним алуу үчүн жол-жоболорду пландаштырууну жана аткарууну талап кылат.

Бул тапшырманын максаттары үчүн биз финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы үчүн колдонулган өткөн мезгилдеги финансылык маалыматка карата пикирди же корутундуну кайра карап чыгууга же кайра чыгарууга милдеттүү эмеспиз. Бул тапшырманын жүрүшүндө биз финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы үчүн колдонулган финансылык маалыматка аудит же обзордук текшерүү жүргүзгөн жокпуз.

Баалуу кагаздардын проспектинде киргизилген финансылык маалыматтардын проформасынын максаты олуттуу окуянын же операциянын ишкананын оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалыматына тийгизген таасиринин иллюстрациясы гана болуп саналат, эгерде бул иллюстрация максаты үчүн тандап алынган алда канча эрте күндө бул окуя болуп өткөн болсо, же бул операция жүзөгө ашырылган болсо орун ээлемер. Ошондуктан, биз *[күнгө]* карата окуянын же операциянын иш жүзүндөгү жыйынтыгы берилген жыйынтыкка шайкеш келет деген ишенимди камсыз кыла албайбыз.

Финансылык маалыматтын проформасы колдонулуучу критерийлердин негизинде бардык олуттуу аспектилерде аткарылдыбы же жокпу деген корутундуну берүү үчүн акылга сыярлык ишенимди камсыз кылуучу тапшырма финансылык маалыматтын проформасын компиляциялоодо *[жооптуу тарап]* колдонгон тиешелүү критерийлер окуяга же операцияга түздөн-түз байланышта болгон олуттуу кесепеттерди көрсөтүү үчүн акылга сыярлык негиз болуп саналаарына баа берүү үчүн жана төмөнкүлөргө карата талаптагыдай жетиштүү далилдерди алуу үчүн жол-жоболорду аткаруу кирет:

- Проформаны түзүү үчүн тиешелүү оңдоп-түзөөлөр бул критерийлерге талаптагыдай таасир этеби; жана
- Финансылык маалыматтын проформасы бул оңдоп-түзөөлөрдүн оңдоп-түзөтүлбөгөн финансылык маалыматка тиешелүү колдонулушун чагылдырабы же жокпу

Жол-жоболорду тандоо финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясына карата ишкана, окуя же операция боюнча практикалык адистин түшүнүгүн жана тапшырманын башка тиешелүү шарттарын эске алуу менен, анын ой жүгүртүүсүнө жараша болот.

Тапшырмага ошондой эле финансылык маалыматтын проформасынын жалпы түшүнүгүнө баа берүү кирет.

Биз алган далилдер жетиштүү жана талаптагыдай жана биздин пикирибизди билдирүү үчүн негиз түзөт деп эсептейбиз.

Биздин пикирибиз боюнча, [финансылык маалыматтын проформасы (колдонулуучу критерийлердин) негизинде бардык олуттуу аспектилер боюнча аткарылды]/[финансылык маалыматтын проформасынын компиляциясы көрсөтүлгөн негизде тийиштүү түрдө аткарылды].

Башка мыйзамдык жана ченемдик талаптарга ылайык отчет

[Тиешелүү мыйзам же ченемдик акты практикалык адистин башка маселелер боюнча пикирин билдирүүсү боюнча талапты камтышы мүмкүн (А46–А47-пункттарын караңыз). Практикалык адистин корутундусунун бул бөлүмүнүн формасы жана мазмуну практикалык адистин отчетторду жана корутундуларды берүү боюнча башка милдеттеринин мүнөзүнө жараша болот.]

[Практикалык адистин колу]

[Практикалык адис корутундуну даярдаган күнү]

[Практикалык адистин дареги]